

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

*San Præstina
Bergeliig 1/2*

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD-AV
FRITHIOF·HELLBERG

HÖG

SÖNDAGEN DEN 4 JULI 1920.

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
EBBA THEORIN.

Svensk-ameri-

kanska kvinnogestalter

*Med anledning
av Chicagokörens
besök i Sverige.*

1. Fru Hilma Lorén, Boston; husmoder i sjömanshemmet därstädes. 2. M:me Marie Sundelius, framstående sopransångerska i New York. 3. Fröken Edna Swanson Veer Haar, altsolist. 4. Fru Thyra Peterson. 5. Doktorninnan Helga Hoving. 6. Fru Jennie E. Peterson, körens sekreterare och sopransolist.

Kvinnan och det svensk-amerikanska sångarbesöket.

EN AV MIDSOMMARENS STORA händelser i vårt land har varit Chicago Choral Clubs landstigning i Göteborg och sångkörens därefter började erövringståg genom de svenska bygderna.

Denna stort planerade svensk-amerikanska sångarresa över Atlanten till det gamla fosterlandet vid Östersjön är i flera avseenden märklig, främst därigenom, att körmedlemmarna icke äro födda i Sverige utan äro söner och döttrar av till Förenta staterna emigrerade svenskar. Så gott som ingen av dem har sålunda förut varit i Sverige, utan endast av far och mor hört talas om Midnattssolens land. Betydelsen av att på detta sätt intresset för och kärleken till fädernas språk, land och folk upprätthålles även i den andra generationen är givetvis mycket stor, för att inte tala om lämpligheten av att Sverige skaffar sig många nya vänner i och ökat samarbete med det stora landet på andra sidan Atlanten.

Särskilt glädjande är det därför för oss, att kvinnan har så stor del i tillkomsten och genomförandet av denna betydelsefulla resa. Visserligen är ju initiativtagaren, garanten och ledaren en man, nämligen den bekante chicagosvensken Charles Peterson, men vid hans sida har såsom idéns ivriga förespråkare och en energisk och livfull medhjälperinna vid dess utformning och realiserande stått hans hustru, född Thyra Hjertqvist, som nu också medföljer på resan. Livligt intresserad för musik, konst och litteratur — liksom sin man — har fru Peterson tillsammans med honom gjort flera resor till de stora konstcentra i Europa och härom utgivit reseskildringar, som röja icke endast en vaken iakttagelseförmåga utan även icke ringa litterära anlag. Det Petersonska hemmet i Chicago är utomordentligt vackert, fyllt med konstverk av olika slag och synnerligen artistiskt ordnat. Det är en eftersökt samlingsplats för det bildade svensk-Amerika och svensk-amerikanska Chicago, och icke minst odlas musiken i detta hem. Direktör Peterson är ordförande i Swedish Choral Club, och som han dessutom innehar en stor mängd andra högt betrodda poster i samhället, kan man förstå att värdinnan i hemmet vid Buena avenue har stora representativa plikter. Det förefaller emellertid, som skulle hon vara som skapad även för dem.

Själva kören består av 85 röster och räknas såsom den näst bästa i Chicago, vilket icke vill säga så litet. Dess anförare, musikdirektör Edgar A. Nelson — känd över hela svensk-Amerika — är högt uppbyren på grund av sina kunskaper och sin eminenta förmåga att leda och sammanhålla kören. Den, som skriver dessa rader, hade själv för icke länge sedan tillfälle att i Chicago se honom i arbete och beundra hans skicklighet och medryckande dirigentskap. Bland solisterna märkas hr Gustaf Holmquist, bekant från Operan i Stockholm, och en av staternas främsta sångare, vidare fröken Edna Swanson, vilkens vackra altröst man nu får tillfälle att höra. Swedish Choral Clubs sekreterare är Mrs Jennie E. Peterson, som också nedlagt mycket stora förtjänster om arbetet inom klubben och kören.

I samband med denna resa kan det emellertid vara lämpligt att erinra om, att det icke blott är bland Chicagosvenskarna, som intresset för musik och sång finns hos våra landsmän i Förenta staterna. Tvärtom är detta till-

finnandes överallt, och det är mot bakgrunden av detta allmänna intresse och med dess moraliska stöd, som denna färd företagits. Många berömda namn skulle kunna nämnas i detta sammanhang, exempelvis Julia Clausens och kanske ännu mer fru Marie Sundelius, vilkens karriär är väl värd att bli mera känd i vårt land. Hon har nämligen rönt den stora äran att för sin vackra sopranröstes skull bli anställd vid den berömda Metropolitan Operan i New York, något som sannerligen icke kommer vem som helst till del. Vi hörde henne på den stora John Ericssonsfesten i New York nyligen och kunna försäkra, att de amerikanska tidningarna icke överdriva, då de kalla hennes röst och sångkonst bland de allra bästa, man någonsin hört i U. S. A. och gärna i samband med vad de skriva om henne i minnet återkalla Jenny Linds och Christina Nilssons namn, vilka för övrigt alltjämt stråla med oförminskad glans i Amerika, och som överraskande ofta möta resenären från Sverige. Tyvärr kommer icke fru Sundelius med över till vårt land, men vi hoppas att snart få tillfälle att höra henne här.

Fru Sundelius är gift med den bekante Bostonsvensken gymnastikdirektören och affärsmannen Gustaf Sundelius, vilken i följd grundade en nu raskt framåtgående exportaffär tillsammans med Ivar Lorén. Denne är kanske mest bekant såsom föreståndare för det svenska sjömanshemmet i Boston — en mönsterinstitution i sitt slag, vars präktiga och allmänt avhållna husmoder är hr Loréns hustru.

I dessa de östra staterna finns ett det Petersonska i Chicago motsvarande centrum för odlandet av svensk kultur. Det är dr Johannes och fru Helga Hovings hem i New York. Hos dessa fint bildade och älskvärda människor, som ständigt på de mest olika områden följa med sin tid och alltid ha en stund ledig för eller en inbjudning färdig till den besökande svensken att tillbringa några timmar i deras förtjusande hem, kan man få en kanske bättre kontakt än på något annat håll med svensk-amerikanernas strävanden att bibehålla förbindelsen med det gamla hemlandet och att med god förståelse söka följa tidsföreteelserna därstädes.

Dr Hoving är ju en synnerligen skicklig och ansedd läkare, men finner utanför sin omfattande praktik tid att ägna sig åt en hel del av de intressen, som falla inom ovan nämnda ram. Bland annat är han ordförande i Samfundet St. Erik, en förening för främjande i U. S. A. av svensk konst, musik och litteratur. Ordförande i dess speciella avdelning för litteratur är fru Hoving, vilket ju ingalunda är ägnat att förvåna den, som minns den framträdande roll hon på sin tid som skådespelerska spelade vid gamla Dramaten i Stockholm.

Vid ett av de tillfällen förf. hade för ett par månader sedan att gästa denna familjs vackra New Yorkhem passade han på att intervjua fru Hoving om nämnda sällskap S:t Eriks ändamål.

"Vårt syfte är", sade därvid doktorinnan Hoving, "att i Förenta staterna främja svensk konst, musik och litteratur. Genom att utbreda kännedom härom i detta land vilja vi rikta den amerikanska kulturen och sålunda bidra till höjandet av aktningen i Amerika för Sveriges urgamla kultur. Vi ha sålunda här hållit konserter, under vilka svenska kompositörers arbeten framförts, anordnat utställningar av svenska och svensk-amerikanska konstnärers alster, utlyst tävlingar i musikkomposition för artister av svensk börd, arrangerat tävlingar i svensk poesi och prosa bland här bosatta personer av svensk släkt för att uppehålla intresset för och kunskapen om svenskt språk samt dessutom ombestyrt spridandet av artiklar i den amerikanska och svensk-amerikanska pressen om svensk konst, musik och litteratur. Vi ha till och med för att söka kontakt med de allra modernaste strömningarna inbjudit till en pristävlan för åstadkommande av ett biografiskådespel, som skall framställa svenskens liv och utveckling i Sverige och Förenta staterna."

Under detta samtal visade mig dr Hoving och hans hustru en imponerande samling exempel för denna verksamhet — tidningsartiklar, protokoll över prisutdelningar, konsertprogram etc., som tydde på ett så livligt intresse för allt, som är svenskt, att man nära på skämdes å sina i jämförelse härmed något likgiltiga landsmäns vägnar.

Om det nu pågående sångarbesöket i Sverige kan — samtidigt med att det bidrager till att hålla svensk-amerikanernes intresse för vårt land vaket — även väcka svenskarne i Sverige till ökad livaktighet i fråga om att söka öka sin kännedom om svensk-Amerika, så har det mer än infriat de stora förväntningar man ställer på detsamma till gagn för båda länderna och hela den svenska stammen.

ERIK PALLIN.

Sommarafton i Alperna.

*FRÅN SOL, som redan dalar,
mot höjdens mur av sten,
en väldig ljusflod rinner,
guldkristalliskt ren,
och höglandsdälden brinner
lysande grön i dess sken.*

*Det ringer från alla klockor
av kor och getter i vall,
det lyser av vita kaskader
och brusande forsars fall,
det tindrar av myriader
ranunculus och kovall.*

*Men länge än sen fälten
sett solens strålar dö,
högt över djupets klyfta
har ljuset funnit en ö:
Alpernas toppar, som lyfta
i etern sin eviga snö.*

ALBERT HENNING.

Mürren i juni.

Radioaktivt — Hårläkemedlen RA—DI—ON — Vetenskapligt

Grånad botas och förhindras. Pris pr burk 3:50.
CNEM. ANST. IBIS, 11 Stora Nygatan, Stockholm.

Riks tel. 170 76
Allm. tel. 146 29

Obs!

Mjällbildning och håravfall upphöra. Nytt hår även på skalliga personer, om hårrötterna ej äro döda. Pris pr flaska 6:—.

MINA LEVNADSMINNEN. Av Helena Nyblom.

(Forts.)

GAMLE ROSENKILDE! JA, HONOM har jag heller aldrig sett maken till! Han hade något i sin person, som gjorde, att allt vad han rörde vid, blev älskvärt.

Det var inte den djärva humor, som är släkt med satiren, som var hans fack. Det var den stilla, älskvärda humorn, som närmar sig det rörande, (det vare sagt i bästa betydelse).

Han var gammal, då jag såg honom, och han spelade alltid gamla roller, men antingen dessa voro fulla av komiska drag eller skulle uppväcka ens medlidande, kom man alltid att älska honom. Han besatt en egenskap, som är sällsyntare än många mera gläsande egenskaper. Han var *innerlig* som mycket få. Och så var det dessutom det, som han nog hade gemensamt med flera av sina samtida skådespelarekamrater, att han *älskade* sin konst. Det var för honom den högsta njutning att spela. Tyvärr finns det ju många skådespelare, som blott ta sin konst som ett arbete och gläder sig mest, när det är överståndet, och de kunna vända tillbaka till sitt hem eller sina nöjen. För Rosenkilde var hans konst det högsta i livet, utan vilket han kände sig olycklig.

Då jag 1861 skulle resa till Italien med min far, gick jag upp för att säga farväl till honom. Han hade varit sjuk, men satt nu uppe som konvalescent i sin länstol. Han var vid dåligt lynne, och jag fick inte det bästa mottagande, då han blott i en kall ton sade: "Vad vill ni, min goda?" — Så småningom töade han dock upp och blev älskvärd som alltid, men han var bedrövad och nedstämd. Innan jag gick, sade han till mig: "Så snart ni kommer in i en katolsk kyrka, så *kasta* er ner och be Gud, att jag snart får komma upp och spela komedi igen, annars kan jag inte leva." — Då jag kom tillbaka från Italien, var han död.

*

Hans dotter, fru Södring, hade ärvt mycket av samma slags talang som fadern. Hon var inte vacker och började redan som ung spela gamla roller. Då jag såg henne, var hon redan till åren kommen. Också hon ägde den fria, älskvärda humor, som både kan väcka leende och tårar, och hon förstod att skapa något intressant av de minsta roller. Hennes Magdelone i Holbergs komedier var en klassisk prestation, som man inte glömmmer. Hur högt hon älskade sin konst, får man ett levande intryck av genom att läsa hennes teaterminnen, denna bok, som är så anspråkslöst skriven, men som ger ett så rikt intryck av hela hennes tids skådespelarekonst. Den handlar kanske minst om henne själv.

*

Man kan lätt föreställa sig, att med en sådan skara av framstående skådespelare, blev samspelet utmärkt. Jag har blott nämnt namnen på de största, men teatern var under denna period rik på många goda krafter, som hjälpte till att göra föreställningarna till mesterprästationer.

Hur skall man annars kunna förklara, att Köpenhamns publik länge kunde roa sig över något så rysligt skröp som: "En söndag på Amager", eller att en obetydlighet som "Abekatten" kunde hålla sig på repertoaren?

När man ser, att Holberg blott kan spelas på en dansk — och jag antar en norsk — teater, hur mycket mera är då inte detta fallet med Heibergs och Hostrups pjäser. Jag

Fru J. W. Södring.

talang för att spela komedi, och äro då alltid bäst i muntra skådespel. Till patetiska roller passar ju inte heller språket, som är så högst olika skriftspråket. Visserligen har det ju funnits danska skådespelare, som ha uttalat sitt modersmål mycket vackert. Jag minnes dunkelt Nielsen i "Hakon Jarl", och minnes tydligt hans hustru, den förtjusande Anna Nielsen, som jag blott såg en gång, i "Fari-nelli". I detta stycke var det dock inte hennes deklamation, som gjorde intryck på mig, utan först och främst hennes stumma spel i den scen, där hon vill trösta den sjuke kungen, som var något enastående av ädel värdighet och ömhet.

Det finns ju aldrig någon regel utan undantag, men i allmänhet är dock lustspelet danskarnas starka sida. Ingen kvickhet låter så rolig, som när den säges på danska, och det ligger liksom en glad underton i den danska skådespelarekonsten. Det finns kanske någon anledning till, att man i Danmark säger, att man vill "gaa paa Komedie", var- emot man i Sverige säger, att man "går på teatern".

Enligt min åsikt är det så mycket mera tillfredsställande att se ett stycke uppfört av skådespelare, som äro jämgoda och prestera ett gott samspel, än att beundra en enstaka stjärna, som lyser i en dimmig omgivning. När t. ex. Sarah Bernhardt och Ristori gjorde turné, var det bara för att de själva kunde

tror inte, att köpenhamnarne riktigt veta, hur speciellt *köpenhamnska* alla dessa komedier äro.

Man har försökt i Stockholm med "De Uadskillelige" och "Eventyr paa Fodrejsen", men det blev inte roligt, fastän man har haft en så utmärkt ingénue som Ellen Hartman. Danskarna besitta utan tvivel särskild

briljera och tilldraga sig uppmärksamheten. Men detta är dock inte skådespelets mening, där den enskilde (liksom i musiken) bör underordna sig diktarens eller kompositörens avsikt.

Under många år var jag inte på teatern i Köpenhamn och har inte haft tillfälle att se Emil Poulsen i hans stora roller. Jag såg honom blott en gång i "Vildanden", vilket han nästan tvang mig till, då jag inte tycker om stycket. Men han försäkrade mig, att det gavs så bra. Han själv spelade Ekdals gräsligt osympatiska roll. Men han gjorde det så överlägset att man, om det är möjligt, fick ännu större avsmak för denna person, än när man läser stycket. Dessutom besatt just Emil Poulsen förmågan att tala danska språket så vackert, som det är möjligt.

Jag har haft lyckan att se Emil Poulsen i vardagslag, och genom att känna honom har jag ännu mera fått min åsikt bekräftad, om nödvändigheten av både kultur och karaktär hos en konstnär, för att han skall kunna nå en sann höjd och *förbli stående*. Emil Poulsen var en av de finaste och allvarligaste män jag har träffat. Han var på en gång så säker och så anspråkslös, med den sanna beundrande känslan för sin konst och dess mål.

Ett par dagar innan den omtalade föreställningen av *Vildanden* åt jag kväll hos Poulsens. Då Ibsen var på tapeten, gjorde jag den anmärkningen, att det föreföll mig underligt, att folk inte kunde komma överens om, vad han egentligen menade med sina stycken. Hans största beundrare grälade vilt med varandra, då de, var för sig, hade en alldeles motsatt uppfattning av författarens mening. Poulsen berättade då, att Ibsen hade varit i Köpenhamn året förut, och att man för att göra honom en gåd hade uppfört "Vildanden". "Men", sade Poulsen, "det föreföll en, som om han själv inte längre riktigt visste, vad han hade menat med stycket. Han gick omkring och frågade oss skådespelare, som om vi skulle veta det bättre."

Är det inte ett fel vid ett diktverk, att det är så dunkelt, att ingen kan bli överens med den andra om dess mening?

Mig förefaller hela Ibsens författarskap som en sjukdom, något fullkomligt onormalt, som för en längre tid har bländat och förvirrat människorna och frambragt en skara dåliga efterapare. Skall något likna verkligheten, måtte det väl vara dramatiska företeelser, då de skola framställas av människor med kött och blod. I Ibsens dramer känner man, att de äro skrivna av en ensam man vid skrivbordet, en man, som alls icke levde tillsammans med samtidens olika människor. Allt är abstraktion; halft filosofiska grubberier, men utan filosofisk klarhet och konsekvens.

Egentligen är det Ibsen själv, som talar genom alla sina personer, antingen det är män i moderna dräkter eller i stål och pansar, antingen det är gamla eller unga, män eller kvinnor, som diskutera. Alla ha samma prägel av överklighet och frambara sin invecklade väv av otydliga, ofärdiga tankar, som ha imponerat på många människor, som gärna ana en djup vishet i det dunkla. Men när det gäller att rensa och reformera samhället, — vilket över allt är Ibsens tendens, — kan man fordra, att det talas tydligt. Ingen skolpojke kan förbättra sig, om inte skolmästaren ger klara skäl för sina tillrättvisningar och visar medlen till att förändra sig, men skol-

Ärade halvårs- och kvartalsprenumeranter

behagade omedelbart förnya prenumerationen för det nya halvåret till undvikande av avbrott i expeditionen. Samtliga halvårsprenumeranter erhålla även i år gratis

IDUNS JULNUMMER

för vars utmärkta litterära innehåll vi förvärvat oss bidrag av de bästa författare såsom Bo Bergman, Ellen Key, Selma Lagerlöf, Ellen Lundberg-Nyblom, Johan Nordling, Anna Wahlenberg, Fredrik Vetterlund, Anders Österling, Vera v. Kræmer, Hans Dhejne, Fredrik Nycander, Carl Svenson-Graner m. fl.

På grund av det oerhört stegrade papperspriset kostar tidningen för halvår kr. 8,25, kvartal kr. 4,25, lösnnummer 35 öre.

Prenumerera genast!

CAP KAKAO

är genom sin fylliga, goda smak och renhet den bästa och billigaste

FRANSKA CHOKLAD- & KONFEKTFABRIKEN, A.-B. - GÖTEBORG

mästaren Ibsen är lika oförståelig i sina bannor som i sina instruktioner. Ingen är enig med den andre om vad han egentligen menar. Och hur saknar man inte det levande, pulserande livet, som dock, till sist, är det avgörande i skådespelet.

Shakespeare — också Björnson — förstod, att varje människas natur idet stora hela är konsekvent men i detaljerna i hög grad överraskande inkonsekvent. Ibsens personer representera, var för sig, en eller annan ohygglig last, som stöter tillsammans med något förskräckligt hos en annan. Vid sidan av detta ohyggliga, som de skola vara uttryck för, finns inte plats för något annat. Så osammansatta levande varelser skall det säkert vara omöjligt att uppleta! Man hyser intet medlidande, än mindre sympati för en enda av dess kalla, förvrängda vidunder, men känner sig lättad och befriad, ju bedrövligare slutet blir för dem.

Ibsen har ju förstått teatern grundligt. Han förstår att sammantränga tid och rum till det minst möjliga. Han har varken monologer eller longörer i sina stycken. Men människorna känner han inte. Det är mig en ständig gåta, hur han har kunnat fascinera en hel tid; att han speciellt har blivit beundrad i Tyskland förstår jag bättre, då tyskarna, i regeln ha mycket mera sinne för abstraktioner än för vad som är konkret och levande. De kunna sällan få det tillräckligt uppskruvat och invecklat. Men att Ibsen har funnit så stor genklang i Skandinavien, är mig obegripligt. De skandinaviska folken äro dock för det mesta naturliga och enkla och ha både känsla för och behov av poesi.

Holbergs leende satir verkar som ett uppriskande bad i salt havsvatten i jämförelse med Ibsens skedvatten.

När skall det komma en skådespelsförfattare, som lyfter skådespelet till den makt och värdighet det skall ha?

Det finns väl knappt en konst, som verkar så starkt på alla som skådespelarkonsten, eftersom dess material är levande människor. Allt vad den kan och skall uträtta, har väl aldrig någon sagt så sant och uttömmande som Shakespeare låter Hamlet säga det, då han instruerar sina skådespelare och anbefaller dem, att "varken vara för överdrivna eller för platta, då skådespelets mål är, att visa dygden dess egna anletsdrag, lasten dess egen bild, och det nu levande släktet, som är samtidens kropp, ett sant avtryck av dess gestalt".

Svenskdagen i Lübeck. Avtäckningen av Zorns' Gustav Vasastaty i Lübecks rådhus. Bland närvarande svenskar märkas i mitten hr och fru Dan Broström. — Axel Billberg foto.

Ehrensverd har också sagt träffande saker om skådespelet. Hans yttrande, att skådespelet skall följa verkligheten på ett stort sätt och skilja sig från den på ett stort sätt, tyckes mig märkvärdigt slående. När man blott tänker på scenens konstruktion, förstår man ju, att man måste gå, stå och röra sig på ett annat och större sätt där än i verkligheten. Till och med talrösten måste läggas om i ett annat register för att bli hörd. Men

den ännu ges på kungliga teatern i Köpenhamn. Då jag såg detta stycke för ett par år sedan, gick det över scenen med en så sprudlande munterhet och en så uppfriskande blandning av poesi och lössläpphet, att jag tror själva Shakespeare skulle ha känt sig belåten.

Tyvärr har jag aldrig sett fru Dybwad som Puck i Midsommarnattsdrömmen, vilken roll hon skall ha utfört på ett genialt sätt. —

De mindre teatrarna blomnade också på femtio- och sextiotalen, då jag hade tillfälle att besöka dem. Wiehe och Hoedt drogo sig ju några år tillbaka från kungliga teatern och gävo på hovteatern små fina skådespel, som besöktes mycket, särskilt på grund av Wiehes tilldragningskraft. På Casino spelade på den tiden Wilhelm Wiehe, som ägde något av Michael Wiehes charm. Han var långt ifrån så vacker som sin berömda bror och blev med tiden allt för fet till älskarerollerna, men han hade samma bedårande stämna som Michael och kunde nyansera repliken utomordentligt vackert.

(Forts.)

stockholmska död.

dens bekanta politiska personligheter o. s. v. Dess läsesal har väl nu mindre betydelse, men ännu i dag belägras dess biljettdisk av hela det teaterbesökande Stockholm. Den vid fröken Nordqvists tillträde ytterst obetydliga affären har blivit en institution, som ej kan undvaras, och som hållet sig segerrik i all konkurrens.

Fröken N. var syster till hovkapellmästaren Conrad Nordqvist. Operasångerskorna Liva Järnefelt och Anna Edström äro hennes systerdötrar.

Olivia Nordqvist.

En populär

ALLMÄNNA TIDNINGSKONTORETS I Stockholm innehavarinna, fröken Olivia Nordqvist, har avlidit. Hon var en inom Stockholmslivet mycket bekant personlighet, och hennes affär vid Gustaf Adolfs torg torde vara känd av snart sagt hela Sverige. Allmänna tidningskontoret blev, sedan hon år 1880 övertagit det med sin läsesal och sin biljettförsäljning till Stockholms alla nöjen, snart en mötesplats för scenens artister, för den tidningsläsande allmänheten, varibland åtskilliga av den ti-

PÅHLSSONS
Teaterkonfekt och Dessertchoklader. Högfina kvalitéter.
Tillverkare:
A.-Bol. Carl P. Pahlssons Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

Bomullstyger - Möbeltyger - Gardiner
Drover på begäran. • • •
Precisera vad som önskas. * Konstfliten, Göteborg.

Människor emellan. Skisser av Ernst Högman.

I. Före supén.

MAN HADE SÅ LÄNGE SPELAT bridge inne i världens rum att kortlapparna blivit äckliga att hålla i. Nu orkade man inte fortsätta. En i sällskapet föreslog att man borde gå in och ägna sig åt damerna den korta stund som återstod innan supén serverades. Det blev ju ingen uppoffring att tala om, eftersom tiden till all lycka ej medgav någon djupare konversation.

Därinne belyste det elektriska takljuset ett dussintal nakna skuldror och ryggar av större eller mindre skönhetsvärde, och mitt i denna parfymerade hudutställning hade man placerat en svart stång med en vit elffenbenskula i toppen — det var den magre men sällskapsnyttige registrator Sölling, på vars huvud det var fysiskt omöjligt att kröka ett hår.

Som man inte hade något egentligt att säga varandra så var samtalet mycket livligt, varför de inträdande bridgeherrarna omedelbart kunde väva sig in i meningsutbytet.

Den näst vackraste frun, som av sin man bankiren upptäckts i en vitvaruaffär vid Jakobsgatan, hissade vid herrarnes entré upp sina släpande ögonlock och formade munnen till ett konventionellt butikleende. Av naturen mycket sensibel hade hennes känslighet fått en tillsats av melankoli sedan hon för ett halft år sedan råkat ut för en baby, som det aldrig varit meningen att hon skulle tillföra societeten.

Hon var den enda udda damen i sällskapet, emedan hennes man av någon okänd orsak för tillfället uppehöll sig på Mallorca.

"Hör nu, generalkonsuln", vände hon sig drömmande till en av de inträdande herrarna med mongolansikte och en blixtrande solitär i skjortvecket, "skulle ni inte vilja visa mig er knappsamling."

Den tilltalade såg lätt förvånad ut.

"Min knappsamling... jovisst, men jag har den beklagligtvis inte på mig."

"Vilka tider är muséet öppet för en profan besökare?"

"Efter lunchen, om ni vill hålla till godo med en hastig orientering."

"Det är nu en medaljsamling", ryckte generalkonsulinnan in, ganska röd av förnärmelse, "och min man och jag räknar den egentligen inte till offentliga nöjen."

Generalkonsulinnan retade sig alltid på den där lilla självmedvetna bankirfrun, som hon hade oturen att träffa litet varstades i sällskapslivet. Över huvud förargade det henne att dylika damkonfektionister från smågatorna inte hela livet igenom höllo sig bakom sin disk. Generalkonsulinnan var gränslöst förnäm; hennes ungdom hade visserligen blommat bland ruiner, men det var adliga ruiner, som generalkonsuln sedermera restaurerat med mycken pietet.

Hon hade en märkvärdig förmåga att kunna sorterat folk och göra luft av dem som hon inte ville inlåta sig med. Här i sällskapet hade hon plattat till en hel knippa borgerligt ogräs, som förgäves provade att resa stjälkarna så länge hon fanns i närheten.

I grannskapet av generalkonsulinnan satt den spirituella fru Braune, som skrev proletärnoveller i filantropiskt syfte och väl en vacker dag, ifall hon inte bättrade sig, skulle hemsökas av ett Nobelpris. Hon var klädd i en obeskrivbar dräkt av "det tyg som drömmar göras av", för att tala med sir Shakespeare, och själv var hon något av en dröm,

en exotisk skönhetsyn, himmelsvitt skild från den miserabla värld av trasor och själslig varbildning, som hennes fantasi girigt grävde ned sig i, när hon fick pennan i hand.

I hennes senaste bok, "Eländets söner", bubblade samhällets botten i vartenda kapitel. Kritiken hade redan omgivit den med en corona av berömmelse och citerat ett par halvsidor som prov på författarinnsans djärva och manliga stil. Det gjorde att gästerna, som sällan läste någon litteratur, kunde diskutera skildringen utan att nämnvärt blotta sin okunghet.

En ung man ur bruksfacket av den lysande svenska typen: cirkelrund fjunbevuxet huvud, svällande kinder och haka, med en karnation som nykokta räkor, trubbnäsa, ljusblå, snälla, dumma ögon och dubbelvalkad nacke kastade sig in i diskussionen med samma dödsförakt som en föga simkunnig kastar sig i vattnet.

"Er nya bok är beundransvärd, fru Braune... minst sagt beundransvärd."

"Jaså... ni har läst den."

"Läst och lidit."

Hela sällskapet brast i skratt åt den tvetydiga komplimangen. Men bruksmannen lät sig ej förbrylla utan fortsatte:

"Lidit med bokens figurer... Det är för övrigt gåtfullt hur ni kan... jag menar... det är som om ni hade bott bland de där människorna... i mörker... och köld... och ätit deras dåliga kost."

"Den slutsatsen är inte så oäven... Men eftersom jag lyckats väcka ert intresse, kanske ni rent av skulle vilja offra något för att hjälpa dem ur eländet."

Den unge mannen blev en smula konstnerad.

"Det är alltså en grupp folk som existerar och som ni känner?"

"Jag har levat tillsammans med dem dagligen under en längre tid."

"Ni, fru Braune..." Han såg på hennes dräkt, detta luftiga ingenting, som kostat en liten förmögenhet, såg in i hennes ansikte med dess rasfina drag, där ingen lidandets rynka ännu linjerat det mjuka hullet, betraktade hennes blixtrande smycken, den utsökt ondulerade hårmassan och fötternas utmanande grace i deras guldkimrande hölje — och han skrattade tvivlande.

"Ni tror mig inte."

"Jag frågar bara: hur är det möjligt att ni med era betingelser och era vanor skulle finna er tillrädda bland all slags... all slags..."

"Stank och råhet... genera er inte, herr brukschef... Jag antar att därborta bland era gruvor förekommer det också ett och annat av det slaget."

"Jag har inga gruvor."

"Förlåt mig... jag blandar ihop de olika bruksfacken. Det finns ju en hel del."

"Inte för mig... Det var min far som hade med bruk att skaffa. Det var den tiden det ansågs lämpligt att läsa fast sig vid en s. k. uppgift... Jag gör ingenting... jag representerar framtiden."

Nu fick den unge mannen allesammans över sig, det blev ett bollande med paradoxer om det nya släktet, som inte ville veta av någon anknytning till det förflutna, och fru Braune och hennes proletärdikt skötes fullständigt åt sidan.

Men när den stora flodvägen av skratt och mer eller mindre spetsiga kvickheter rullat

fram genom rummet och fallit tillbaka som dödvatten igen, greps författarinnsans ånyo av lust att "göra sig", fånga allas uppmärksamhet, en njutning, som hon gärna kostade på sig, när det gavs tillfälle.

Hon sade:

"Det skulle för övrigt roa mig att bli riktigt fattig... känna tillvarons pina ända in i märgen."

"Akta er, fru Braune, att fresta gudarna", kom det från en landskapsmålare av gamla skolan, som stod längst bort i ett hörn av salongen och synade en falsk Corot som han några veckor tidigare skaffat värden, vars vurm för äldre konst hade kommit lika plötsligt som hans förmögenhet.

"Jag vill bli tagen på orden, om det bara vore möjligt... Vad säger du, August", vände hon sig till sin bleke, ståtliga man, vars ansikte uttryckte en nästan brutal energi, "tror du att vi skulle kunna bli så där kusligt fattiga?"

Han antydde med en axelryckning att han knappast ansåg det möjligt.

"Nej, det visste jag... den enda stora upplevelse som det är något bevänt med, den får jag aldrig erfaras. Rikedom har förföljt mig ända sen jag låg i korgvagn, och det blir odrägligt att genom ett helt liv befinna sig i samma situation."

De flesta voro vana vid fru Braunes sätt att driva sina teorier, men en av damerna fick ett anfall av svindel, som hävdades medels ett halvt glas vatten och några droppar whisky. När hon återvann tungans bruk förklarade hon, att fru Braunes ord voro fullständigt upprörande; hon tyckte hon hörde fattigdomen komma uppför trapporna med tunga släpande steg, alldeles som guvernören i Don Juan.

Registrator Sölling sökte intala henne tröst i händelse hon skulle möta misären på Strandvägen redan samma afton; som belysande exempel anförde han den stackars kungen i sagan, vilken höll på att svälta ihjäl, därför att han önskat att allt vad han vidrörde skulle bli guld.

"Tack, registratorn", utbrast fru Braune impulsivt. "Där sa ni ett ord... guld som kommer människorna att svälta ihjäl... Om det ska jag skriva min nästa roman och korsfästa hela tidsandan... Ni kommer att hata mig allesammans när ni läst boken, men då har jag redan dragit mig tillbaka i öknen för att rädda min själ."

"Gud vad den där människan bråkar", viskade generalkonsulinnan bakom solfjäders till sin granne, den svimmande frun. "Det är besynnerligt att alla författarinnor är så litet comme il faut. Jag känner lyckligtvis bara den här... men man hör ju ett och annat."

"Det måste vara hysteri", sade den svimmande frun och kastade en djup blick på whiskyn, som om hon velat suga till sig den med ögonen.

Emellertid hade den unge mannen, som representerade framtiden, lyckats plocka ihop sina tankar efter debatten om det nya släktet och hakade sig än en gång fast vid fru Braune.

"Jag tycker inte om att bli utsatt för drift", sade han, "inte ens av er, fru Braune."

"Jag förstår inte..."

"Ni kan inte inbilla mig att ni i veckotal levat bland de där varelserna som ni skrivit om i er bok."

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

IDUNS PRENUMERATIONS-PRIS:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:
 Helt år Kr. 14:—
 Halvt år » 8:25
 Kvartal » 4:25
 4:de kvartalet » 5:—

IDUNS ANNONSPRIS:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre eft. text.	Utländska annonser:
45 öre å textside.	45 öre efter text., 50 öre
20 % förhöjning för å textside, 20 % förh.	
särskild begärd plats.	för särsk. begärd plats.

"Å, tog det er så hårt... Men ni ska inte oroa er... Det var min fantasi som förmedlade umgänget... Känner ni er nöjd då?"

"Ja, tusen tack", sade den unge mannen och rörde sina skära kindpartier till ett förnöjt leende.

Nu gledo skjutdörrarne till matsalen undan och den hävdvunna svenska värdinnefrasen: "Var så god, snälla ni, och tag en enkel smörgås!" nådde med sitt smekande väljud allas öron.

Men den unge mannen hade ännu ett tvevel, som han ville ha skingrat. Det vackert dukade bordet med sina doftande rätter gjorde det till en nödvändighet.

"Det där ni sa om att ni ville bli så fattig... det menade ni inte."

Fru Braune gav honom en skrattande blick.

"Herre Gud vad ni är för en oskyldig ung man... Man måste bluffa en smula, förstår ni, när man seglar på ett sånt här trälhav som sällskapslivet är... Har ni inte reda på mitt valspråk?"

"Nej, ingen aning."

"Håll lastens fana högt... Och nu kan ni få servera mig en laxsmörgås, om ni bär er skickligt åt."

Vita nätter.

(Ur en drömmares memoarer.)

Av FJODOR DOSTOJEVSKI.

Översättning från ryskan av Ellen Rydelius.

(Forts. o. slut.)

OCH VI VISSTE ICKE VAD VI SKULLE säga, vi skrattade, vi gräto. Vi talade tusen ord utan sammanhang och mening. Än gingo vi på trottoaren, än vände vi plötsligt om och började gå över gatan, sedan stannade vi och gingo åter över till kajen, vi voro som barn...

— Jag lever ensam nu, Nastenka, — sade jag, — men i morgon... Men vet ni, jag är fattig, Nastenka, jag äger bara tolv hundra rubel, men det gör ingenting...

— Naturligtvis inte, men mormor har pension, så att hon skall icke genera oss. Vi måste ta mormor till oss.

— Ja visst måste vi ta mormor. Och så är det Matrjona...

— Ack ja, och vi ha ju också Tekla!

— Matrjona är snäll, hon har bara ett fel: hon har ingen fantasi, Nastenka, rakt ingen fantasi, men det gör ingenting!...

— Det gör det samma, de kunna stanna båda. Men ni får flytta över till oss i morgon.

— Vad? Hur så? Till er? Ja, gärna det...

— Ja, ni skall hyra hos oss. Vi ha ett gavelrum däruppe, det står tomt. Vi hade en hyresgäst, en gammal adelsfru, men hon är rest, och jag vet att mormor vill ha en ung man. Varför skall det vara en ung man? säger jag. Och då säger hon: Åh, icke för någonting, jag är ju gammal, men du skall icke tro, Nastenka, att jag vill gifta bort dig med honom. Jag anade att det var därför.

— Ack, Nastenka!...

Och vi började båda skratta.

— Seså, nog nu, låt oss sluta. Men var bor ni? Jag har glömt bort det.

— Borta vid X-bron, i Sarannikovs hus.

— Är det ett stort hus?

— Ja, det är ett stort hus.

— Ack, jag vet, det är ett vackert hus, men vet ni, lämna det och flytta över till oss så fort som möjligt.

— Ja, i morgon dag, Nastenka, jag är skyldig litet för hyran där, men det gör ingenting. Jag får snart min lön.

— Och vet ni, jag skall kanske ge lektioner, jag skall själv lära vad som behövs och ge lektioner...

— Det är ju utmärkt... och jag får snart gratifikation, Nastenka...

— Och då blir ni min hyresgäst i morgon...

— Ja, och vi skola gå på Barberaren i Sevilla, därför att de komma snart att ge den nu igen.

— Ja, låt oss gå dit, sade Nastenka skratande, — nej, det är bättre vi icke se Barberaren utan något annat...

— Ja visst, något annat. Det blir förstås bättre, jag tänkte icke på det...

Under detta samtal gingo vi båda som i yrsel, som i en dimma, som om vi icke själva visste vad det var fatt med oss. Än stannade vi och talade länge på en fläck, än satte vi oss åter i rörelse och gingo Gud vet vart, och åter blev det skratt, åter blev det tårar... Än ville Nastenka plötsligt gå hem, jag vågar icke kvarhålla henne och vill följa henne ända hem. Vi bege oss i väg och plötsligt efter en kvarts timme befinna vi oss åter på kajen vid vår bänk. Än suckar hon och åter rinner en liten tår ur hennes öga, jag blir ängslig, jag blir alldeles kall. Men hon trycker min hand och drar mig med sig för att på nytt vandra, prata, tala...

— Nej, nu är det tid för mig att gå hem, — jag tror det är sent, — sade Nastenka slutligen, nu få vi icke vara så barnliga längre!

— Ja, Nastenka, men jag kan icke somna nu, jag går icke hem.

— Jag kan icke heller somna, tror jag, men ni skall följa mig...

— Ja visst!

— Men nu skola vi absolut gå ända fram!

— Ja, absolut...

— På hedersord?... Ty vi måste ju någon gång gå hem!

— På hedersord, — svarade jag skrattande.

— Kom då!

— Ja, kom, så gå vi.

— Se på himlen, Nastenka, titta! Det blir en underbar dag i morgon, en sådan blå himmel, ett sådant månsken! Titta, nu skymmer det gula molnet undan månen, se, se! Nej, det gick förbi. Se bara, se!...

Men Nastenka såg icke på molnet, hon stod stilla som fastnaglad, efter ett ögonblick började hon trycka sig så skyggt och tätt intill mig. Hennes hand darrade i min, jag kastade en blick på henne... Hon stödde sig ännu tyngre emot mig.

I detta ögonblick passerade en ung man förbi oss. Han stannade plötsligt, såg genomträngande på oss och sedan gick han åter några steg. Hjärtat skälvde till i mig.

— Nastenka, — sade jag halvhögt, — vem är det där, Nastenka?

— Det är han! — svarade hon viskande, medan hon tryckte sig intill mig ännu närmare, ännu mera skälvande... Jag kunde knappt stå på benen.

— Nastenka! Nastenka! Är det du! — hördes en röst bakom oss, och i samma ögonblick tog den unge mannen några steg emot oss.

Min Gud, vilket utrop! Så hon ryckte till! Så hon slet sig ur mina armar och flög honom till mötes. Jag stod och såg på dem som förkrossad. Men hon hade knappt räckt honom handen, hon hade knappt störtat sig i hans famn, förrän hon plötsligt åter vände sig till mig, var bredvid mig som vinden, som blixten, och innan jag hann besinna mig, slog hon bägge armarna om min hals och kysste mig hårt, häftigt. Sedan, utan att säga ett ord, störtade hon åter bort till honom, tog hans arm och drog honom med sig.

Jag stod länge och såg efter dem. Slutligen försvunno de båda två ur min åsyn.

MORGONEN.

Mina nätter slutade med en morgon. Det var en ful dag. Det regnade och dropparna slog tröstlöst mot mina fönsterrutor, i det lilla rummet var det mörkt, ute var det mullet. Jag hade huvudvärk och yrsel, febern började smyga genom mina lemmar.

— Ett brev till er, lille far, här ifrån staden, brevberaren kom just med det, — sade Matrjonas röst över mig.

— Ett brev? Från vem? — ropade jag och for upp från stolen.

— Ja, det kan jag inte säga, se efter, kanske står det utanpå från vem det är.

Jag bröt sigillet. Det var från henne!

"O, förlåt mig, förlåt mig!" skrev Nastenka till mig, "på mina knän ber jag er, förlåt mig! Jag bedrog både er och mig själv. Det var en dröm, en hägring... Jag har vändats för er skull i dag, förlåt mig, förlåt mig!"

"Anklaga mig icke, ty jag har icke blivit annorlunda emot er, jag sade, att jag skulle komma att älska er, och jag älskar er nu också, ja det är mer än kärlek jag hyser för er. O, min Gud! Om jag kunde älska er båda på en gång! O, om ni vore han!"

— O, om han vore ni! — flög det genom min hjärna. — Jag mindes dina ord, Nastenka!

"Gud ser, vad jag nu skulle vilja göra för er! Jag vet, att det är tungt och sorgligt för er. Jag sårade er, men ni vet, om man älskar, minns man icke oförrätter länge. Och ni älskar mig!"

"Jag tackar er! Ja, jag tackar er för denna kärlek. Ty i mitt minne är den inpräntad som en ljuv dröm, som man minns länge efter uppvaknandet. Ty jag skall evigt minnas det ögonblick, då ni så broderligt öppnade ert hjärta för mig och så storsint tog mitt sårade hjärta om hand för att vårda det, för att omhulda och läka det... Om ni förlåter mig, så skall minnet av er leva förklarad i mig genom en evig tacksamhetskänsla för er, som aldrig skall utplånas ur min själ... Jag skall bevara detta minne, jag skall bli trogen mot det, jag skall icke bedraga det, jag skall icke bedraga mitt hjärta: det är alltför beständigt. Det återvände redan i går så hastigt till honom, som det tillhörde för alltid.

"Vi skola träffas, ni skall komma till oss, ni skall icke övergiva oss, ni skall för evigt vara min vän, min bror. Och när ni får se mig, skall ni räcka mig handen... säg? Ni skall räcka mig den, ni har förlåtit mig eller hur? Ni älskar mig som förut?"

"O, älska mig, övergiv mig icke, ty jag älskar er så i detta ögonblick, därför att jag är värdig er kärlek, därför att jag förtjänar den, min käre vän! I nästa vecka gifter jag mig med honom. Han återvände förälskad, han hade aldrig glömt mig... Ni blir icke ond för att jag skrivit om honom. Men jag vill komma till er tillsammans med honom, ni skall hålla av honom, icke sant?..."

"Förlåt, kom ihåg och älska er

Nastenka."

Jag läste igenom detta brev, och det stod tårar i mina ögon. Slutligen föll det ur mina händer och jag gömde ansiktet i mina händer.

— Hör nu, snälla herrn! började Matrjona.

— Vad är det, min gumma?

— Nu har jag tagit ned hela spindelväven från taket, nu kan du ställa till bröllop om du så vill och bjuda hit främmande, det passar bra...

Jag såg på Matrjona. Hon var då ännu en hurtig, och ungdomlig kvinna, men jag vet icke varför, plötsligt föreställde jag mig henne

Slagsta skola och seminarium. Ett femtioårsjubileum.

I MAJ 1870 ÖPPNADE DEN ÅRET FÖRUT bildade Föreningen för sinnesslöa barns vård ett litet hem för sex elever. Redan följande år, när en ny lokal vid Norrtullsgatan togs i besittning, kunde tjugio barn mottagas. Nio år efter skolans öppnande intogs de första seminarie-eleverna. Man hade redan då kommit underfund med, att lärarinnor för sinnesslöa behöva en helt annan utbildning än den övriga seminarier giva. Under årens lopp utvidgades såväl skolan som seminariet, och år 1911 blev lokalen för trång. På Slagsta gård vid Mälaren, ej långt från Fittja, bildades då ett nytt och rymligare hem. Barnens antal uppgår nu till 130. De flesta av dem gå i den teoretiska skolans olika klasser, andra syssetsättas huvudsakligen med praktiskt arbete, i vilket de ofta uppnå en ganska stor färdighet, t. o. m. skicklighet. I seminariet och skolan arbeta vid föreståndarinnans fröken Signe Lagerwall sida nio lärarinnor i teoretiska och praktiska ämnen samt två lärare i slöjd och skomakeri. Vid seminariet

Slagsta skola.

met kan mottaga, men det är vanligen f. d. vikarier från länsanstalterna eller någon sinnesslöslärlarinnas vänner och släktingar, som på privat väg lärt känna yrket. Orsaken till denna obenägenhet för kollet kommer nog av bristande kännedom om dess ljusare sidor. En del tro det vara ett slags sjukvård, andra intala sig, att det väl ändå är lönlöst att försöka bibringa sinnesslöa några skolkunskaper. — Ja, inte lönar det sig att söka driva dem fram till någon hög examen. Men de göra ju ofta ganska goda framsteg i de ämnen, som läsas och övas i skolan: kristendom, läsning, skrivning, räkning, hembygdslära, teckning, gymnastik, sång. I de lägre klasserna förekomma även språk- och talövningar, verksamhets- och sinnesövningar. — Vid Slagsta liksom vid en del länsanstalter finnes dessutom Kindergarten.

När en seminarist kommer till Slagsta, får hon snart en "vän" bland barnen. Dessa utvälja varje år bland de "nya fröknarna" en sådan, och sin vän hålla de troget fast vid och bevaka henne ofta en smula svartsjukt. Sedan hon tagit examen och rest, uppvaktas hon säkert några år framåt med granna vykort på namnsdagar och till jul och påsk. Skulle hon i likhet med mig — efter ett par år återkomma till Slagsta som lärarinna, så hälsar "vännen" bland barnen henne med största förtjusning välkommen åter.

Första årskursens seminarie-elever ägna sig mer åt barnen på deras fristunder, än vad deras äldre kamrater göra, beroende på att de jämte en lärarinna ofta ha s. k. vakt. "Yngre kursen" syssetsättas huvudsakligen med vävning, träslöjd och Kindergartenarbeten. Teoretisk undervisning erhålla de i hälsolära, psykologi, svenska, sång, teckning och gymnastik. "Äldre kursen" hospiterar och undervisar de flesta dagar i veckan i övningskolan under lärarinnornas överinseende. Utom dessa övningslektioner hålles ett visst antal provlektioner. Eleverna erhålla dessutom undervisning i teoretiska ämnen, huvudsakligen sådana, som speciellt beröra deras blivande levnadskall. I juni varje år avlägga de teoretisk och praktisk examen inför censor, styrelse och lärarepersonal.

Barnen äro vanligen tillgivna och vänliga, och man kan ju alltid glädja sig åt de små framsteg de göra och den ofta rörande tacksamhet de visa för vänlighet och uppmuntran. Som regel kan man nog säga, att barnen på läroanstalterna äro beskedligare men trögare än Slagstabarnen, som vanligen härstamma från Stockholm. De sistnämnda ha storslidsbarnens sätt och intressen, ehuru de fort och gärna vänja sig vid lantlivet. — Deras vanor får man för övrigt ej rubba alltför mycket. Vid Slagsta gilla de dock i viss mån de förändringar, som med

anledning av provlektionerna göras i deras schema, men annars skall ändringen vara mycket lockande, om de skola finna sig i den utan små protester. — Så finns det några ord, som de ibland fått höra av andra barn, och som göra dem bekymmer. De komma då med frågorna: "Fröken, varför ropa de andra barnen idioter till oss?" — "Varför kallas det här en sinnesslöanstalt?" — Är det här en idiot-skola?"

Vad blir det av dessa barn, när de slutat skolan? En och annan stannar här, några resa hem och kunna ju i hemmet göra nytta, de bästa taga sig platser som tjänarinnor, snickare, bokbindare, drängar o. s. v. Råka de ej i dåligt sällskap, sköta de sig vanligen rätt bra. De flesta av de forna skoleleverna hamna dock på arbetshemmen, skilda för manliga och kvinnliga och sinnesslöa. Ännu en utväg finnes för dem i livet, men den anlitas sällan, troligen beroende på allmänhetens misstro mot dem. Det är den kontrollerade familjevården. Skolan

Administrationsbyggnaden.

undervisa dessutom doktor A. Tamm, kyrkoherde Hedberg och en sånglärare. Seminariet mottager tolv ordinarie elever (2-årig kurs) förutom extra elever (1-årig kurs). Undervisning, bostad och vivre få de ordinarie eleverna kostnadsfritt.

Det kan ju tyckas som om en utbildningskurs på så goda villkor skulle locka många sökande, i all synnerhet som eleverna vanligen långt före sin examen erbjudits väl avlönade anställningar vid någon av Sveriges 30 sinnesslöskolor. Dock ser det ofta ut, som om begärade unga flickor med häg för lärarinnekallet hellre valde en annan bana. Antalet ansökningar till utbildningskursen på Slagsta är i allmänhet ej stort. Visserligen söka ju alltid flera, än man på grund av det begränsade utrym-

Seminarieelevernas väntrum.

med slocknad blick, med rynkor i ansiktet, krokryggig, skröplig... Jag vet icke varför, men jag inbillade mig plötsligt, att mitt rum åldrats liksom hon. Väggar och taket sågo urblekta ut, allt var matt och färglöst, spindelväven frodades ännu mera. Jag vet icke varför, men när jag kastade en blick genom fönstret, tyckte jag, att huset mitt emot också i sin tur blivit skröpligt och sjaskigt, att gipset på pelarna gått sönder och fallit av, att gesimserna svartnat och spruckit, och de brandgula väggarna blivit fläckiga...

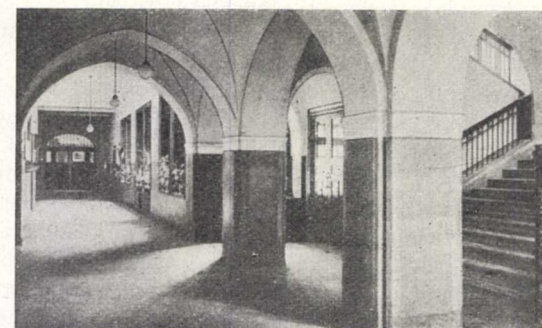
Antingen det nu var solstrålen, som plötsligt tittat fram bakom molnet och åter gömde sig under regnmolnet, så att allt åter måste sitta i mina ögon, eller kanske var det hela mitt framtidsperspektiv, som skytmade framför mig så ovänligt och sorgset, men jag såg mig sådan jag är nu, efter jämnt femton år, åldrad, i samma rum, lika ensam, med sam-

Barnens dagrum.

betalar en viss avgift till den familj, som åtager sig det fullvuxna "barnet". Många gånger göra dessa "barn" så stor nytta dit de komma, så att man tycker, att betalningsfrågan borde vara annorlunda ordnad. Men ibland visar det sig ju också, att familjen ej egentligen haft någon glädje av skyddslingen, som då vanligen sändes till arbetshemmet. Många småbrukare och även andra personer skulle dock säkerligen gärna ta emot en så billig arbetskraft i hemmet, om blott saken vore mera känd. — Lika väl skulle kanske oftare en varmhjärtad och intelligent kvinna välja sinnesslöslärlarinnans yrke, om hon blott visste, att själva arbetet har glädje att bjuda på.

M. B.

Skolkorridoren.

Jag grep den ej.

Efter HANS BETHGE.

*I skymningen, då solens glöd dött ut,
vi lågo på en gyllne sidensömmad fäll
tätt, tätt intill varandra, saligt stumma.
Vi logo, tänkte på vår kärlek blott!
Och runt kring oss sam kammarns gyl-
lengrå.*

*Då lade du din smala, undersköna
vitskimrande hand med aftonhimmeln
glans,*

lätt inställsamt i mina lockars bölja.

*Jag mina ögon slöt och kände starkt:
Det lyc kan är. Grip tag. — Jag grep
den ej.*

OSCAR BJÖRKBOM.

ma Matrjona, som visst icke blivit klokare på alla dessa år.

Men att minnas den oförrätt du gjorde mig, Nastenka! Att jaga ett mörkt moln in över din ljusa, ostörda lycka, att med bittra förebråelser ingjuta ångsan i ditt hjärta, såra det med hemliga samvetsqual och komma det att slå svärmodigt i lycksalighetens ögonblick, att krossa bara en enda av dessa ljuva små blommor, som du flätat in i dina svarta lockar, då du gick med honom till altaret... O, det skulle jag aldrig kunna! Mätte din himmel bli klar, mätte ditt kära leende bli ljust och ogrumlat, mätte du vara välsignad för det ögonblick av salighet och lycka, som du gav ett annat, ensamt, tacksamt hjärta!

Min Gud! Ett helt ögonblick av salighet! Skulle det icke vara nog för ett helt människoliv!?

Den stora kvinnokongressen

DET VAR ICKE NÅGON ÖVERDRIFT DÅ MRS Chapman-Catt, den internationella rösträttsalliansens beundrade ordförande, betecknade den stora kvinnokongressen som "en världshistorisk tilldragelse". Ty nog är det en händelse värd all uppmärksamhet och av den största vikt för världens uppbyggande, att ärliga försök göras på nytt till samförstånd och arbete för gemensamma och internationella ideal. Det är sannerligen på tiden, att man börjar räkna världshändelserna efter de fredliga bragderna och icke efter slag, brända städer och intagna fästningar. Och det är en bragd av kvinnorna i de nyss krigförande länderna först och främst, att de efter de fasor de genomlidit ännu äga spänstighet att kämpa för sina ideal, och att de äga uthållighet att arbeta även när egna mål äro vunna och blott grannens stå på spel. Men mest av allt får man vara glad över dessa kvinnor, som säkert bävande men dock frivilligt, gingo att möta kvinnor från fiendeland, och till detta möte icke medförde tanken på hämnd men viljan till förståelse.

Det var också kvinnor från hela världen som hörsammat kallelsen, till denna kongress. Europa var fulltaligt representerat så när som på Ryssland och Belgien, annars fattades där ingen, till och med Europas oroliga hörn hade representanter. Asien företrädades av japanskor och indiskor, Afrika hade visserligen ej negerrepresentanter, men dock i denna världsdel bosatta kvinnor, Amerika hade företrädare icke blott från U. S. A. och Kanada utan också från Colorado och Uruguay. Även Australien hade anmält representanter.

Världskriget hade korsat planerna på kongress i Berlin 1915 och Paris 1917, man hade icke råkats sedan de lyckliga Budapestdagarna 1913, då ännu intet moln skymde solen, och arbetet hade vuxit på denna tid, så att Genèvekongressens program faktiskt dignade av arbete och nätt och jämnt lämnade de delegerade tid att äta, än mindre att vila sig. Hade man icke haft den dystra bakgrunden för denna kongress skulle den i än högre grad blivit en jubelfest. Vilka segrar har man icke vunnit sedan föregående kongress! Kanske hade man icke alla dessa segrar, om icke tiden hade varit som den var, ty det synes ju ha fordrats ett världskrig för att visa, att kvinnorna göra sig förtjänta av att få vara medborgare fullt och helt. Vem skulle t. ex. ha trott, att Tysklands kvinnor i ett slag och så snart skulle få sina rättigheter erkända. Det har gått så naturligt, försäkrade oss tyskorna, att det nu synes som hade det aldrig varit annorlunda. Sedan Budapestkongressen, då Nya Zeeland, Australien, delar av Förenta staterna, Finland och Norge hade kvinnlig rösträtt, har sådan införts i ett mycket stort antal stater. Här må nämnas: Tyskland, England, Österrike, Danmark, Island, Ryssland, Ungern, Tjeckoslovakien, Estland, Polen, Kanada, Brittiska Östafrika, Rodesia m. fl. länder. Även Sverige får man väl anse sig ha rätt räknas dit. Av största intresse var det att höra delegerade från alla dessa länder berättat om sina segrar och arbetsmål. En säregen verkan åstadkom den lilla ljusa mohammedanskan från tartarriket Krim, hustru till landets president och dess regeringsombud, då hon berättade om kvinnorösträtts införande i ett land, där ännu icke polygamien är officiellt avskaffad.

Utrymmet tillåter mig blott att i största sammanhang nämna diskussioner och beslut. Först och främst beslöts, att den internationella alliansen skulle äga fortbestånd trots det att rösträttsfrågan lösts på så många ställen. För de sammanslutningar vilkas länder infört kvinnorösträtt beslöts tillsättandet av en permanent kommitté för behandlandet särskilt av praktiska och ekonomiska frågor, som röra kvinnoarbete.

En fråga som väckt livligt meningsutbyte var den öm möjligheten från de stora kvinnoorganisationernas sida att komma i närmare kontakt med Nationernas förbund. Somliga ansågo, att en kvinnornas byrå inom Nationernas förbund skulle vara högst önskvärd, andra ville icke, att man skulle ställa sig på ett annat plan än männen, utan blott genom det legitima tryck man genom sin rösträtt kunde utöva på sitt lands regering söka få sina önskemål framförda till Nationernas förbund. Beslutet gick ut på tillsättandet av en sekreterare, som skulle mottaga de enskilda landssammanslutningarnas krav och efter omröstning föra frågan vidare.

På tre olika sektioner diskuterade man en hel del

Bilden till vänster: Den ...
Tat. Mittbilden: Miss K.
som predikat från Calv
höger: Lady Astor, den
parlamentet och m

Gruppbild av kongressen, X i övre raden mitten, utmärker fru A

i Genève. Brev till Idun.

Indiska deltagarinnan miss Royden, den första kvinnan i predikstol. Bilden till höger den första kvinnan i engelska kyrkans Catt (sittande).

Anna Wicksell, X i nedre raden, mitten, utmärker dr Gulli Petrini.

spörsmål av betydelse för kvinnorna, för deras ekonomiska likställighet med männen på arbetsmarknaden, för deras ekonomiska ställning i hemmet, deras likställighet inför lag och praxis såväl nationellt som internationellt — kriget har bjärt visat vådan för kvinnan av, att mannens nationalitet spontant övergår på hustrun vid gifte mellan personer från olika land. Vidare diskuterades äktenskapslagstiftningen, varvid Sveriges nya äktenskapslag, refererad av hovrättsnotarien Elisabeth Nilsson, var föremål för stor och gillande uppmärksamhet, likaledes uppmärksammas var vår nya lag mot prostitutionen och ställningen i Sverige till dithörande frågor, vilka av fru Randall-Edström behandlades efter en av dr Alma Sundqvist gjord sammanställning.

Det var också ungefär ovanstående frågor, vilka voro föremål för uttalanden i riktlinjerna för det program man uppsatte för Alliansens fortsatta och utvidgade verksamhet. Detta program — Woman's Charter, som förslagsställarna kallat det — var mycket omdebatterat och givetvis ingen lätt sak att formulera, då det gällde att finna en form, som kunde rymma så många vitt skilda kvinnors livsfrågor och ändå icke fick splittras på särintressen. För svenskarnas vidkommande återstå — det må vi räkna våra lagstiftare till heders — icke många av de uppställda programpunkterna att lösa.

Det var med oro man motsåg dagen för styrelseval för Alliansen. Mrs Catt hade nämligen uttryckt sin önskan att bli befriad från det ordförandeskap, hon beklätt i aderton år eller sedan hon själv tog initiativet till den internationella alliansens bildande. Varje landsdelegation sände henne särskilt sin bön att kvarstå, och hon lovade slutligen att låta sig omväljas på två år, vilket skedde under starka bifallsyttringar. Två utträden ur styrelsen beklagades allmänt, nämligen fröken Signe Bergmans och fröken Annie Furuhelms. Fru Anna Wicksell, som livligt deltog i det tunga arbetet i kongresskommittén och förberedande sammankomster, invaldes i styrelsen.

Här må kanske nämnas, att den svenska delegationen var fulltalig och dessutom voro flera svenskor närvarande vid kongressen. Delegationens ordf. var jur. kand. fru Wicksell och övriga deltagare dr. Gulli Petrini, som i sista stund fick regeringens fullmakt att vara dess representant, då beklagligtvis fröken Anna Whitlock insjuknat, fröken Signe Jacobsson, hovrättsnotarien Elisabeth Nilsson, fruarna Gyllenbåga-Lindblom, Åkesson-Beskow, Randall-Edström, Hertzmann-Ericsson, redaktören Ellen Kleman, dr Naima Sahlbom, fröken Ester Röhl samt undertecknad. Utom de tidigare nämnda svenskorna hölls föredrag eller gjordes viktigare meddelanden av dr. Petrini samt fruarna Gyllenbåga-Lindblom och Åkesson-Beskow.

Ett förträffligt agitationsmedel fingo de schweiziska kvinnorna — de ha ännu icke fått sin rösträtt — i de stora offentliga kvällsmötena, till vilka Genèveborna stodo i kö för att vinna inträde. Här talade olika kvällar kvinnor från världens alla hörn. Kanske mest uppmärksammade voro indiskorna, vilka infunnit sig i icke mindre än ett tiotal, bland dem voro särskilt Mrs Naidu, Mrs Chandra Sen, också författarinna, och ordföranden för den kvinnliga rösträttsföreningen i Bombay Mrs Tata att omnämna. Deras meddelande om den indiska kvinnans framträdande som jurist, läkare, lärare m. m. var av stort intresse, liksom vi blevo överraskade att höra, att de indiska kvinnorna med det snaraste få rösträtt. Synnerligen sympatiska voro också de två unga juris studerandena, varav den ena var Mrs Tatas dotter. Stort bifall fingo likaledes de två japanskorna skörda. Publikens gunstling var även lady Astor, Englands första kvinnliga parlamentsledamot, och märkligt var det att i Miss Royden, England, se den första kvinnan i Calvin's predikstol.

Men mest av allt efterlämnar denna kongress en allvarlig och stor känsla av, att nu vilja kvinnorna av hela sin själ fred. Icke en men hundrade gånger upprepades denna sats: det får ej bli ett krig till i världen. Och med en lidelsefullhet, som lidandet fått och kännedommen om, vad ett krig i alla dess mest avskräckande detaljer vill säga, applåderade man varje gång denna mening, som blivit och måste förbli kvinnornas trossats.

HANNA RYDH.

Löftets land.

Berättelse av HILDUR DIXELIUS-BRETTNER.

(Forts. från n:r 25.)

XIX.

FÖLJANDE FÖRMIDDAG DÅ DET ljusnat, tog Sara Alelia Albin med sig och gick ned till myrladan. Han måste visa henne varest Lydia grävt ned barnet, sade hon.

Tyst, tung, klumpig gick Albin före henne genom skogen. Han gick med huvudet något framöver, det gav ett uttryck av, att han fått mer att tänka på än han haft.

Sara Alelia visste, att Albin var att lita på som döden. Hon behövde aldrig frukta, att han på något sätt skulle försöka föra henne bakom ljuset. Som hans kropp var klumpig så var det också som om hans själ varit för tung att vända sig annat än i rätlinig ärlighet.

Då han kom fram till myrladan gick han nedöver några steg på södersidan. Han stannade.

"Här grof hon", sade han, "men nu har det vari' djur här."

Sara Alelia såg detsamma. Det var inte tvivel om, att här varit rovdjur, det var så tydliga spår efter dem, de hade grävt och vad här hade funnits hade de tagit.

Sara Alelia och Albin stodo och sågo på varandra.

"Var de här hon grof?"

"De var så."

Det blev tyst. Och tyst låg ödebygden omkring dem.

Albin började gå och se efter spåren.

"De' ha' vari' vargen", sade han efter en stund, "dom ha' vari' två — kanske tre."

Sara Alelia hörde för sig Lydias röst, där hon låg och spann i eldskenet.

Det syntes en mörk fläck ute på myren, dit spåren ledde. Sara Alelia visade Albin dit.

"Int' de var nå kvar", sade han, då han kom tillbaka.

De stodo tysta igen. Himmelen ljusnade för den korta vinterdagens ljusaste timma. Det kändes som om det var slut på något och som ett nytt började, tänkte Sara Alelia.

Var det Herren som lett ulvens spår hit och därmed givit henne ett tecken att han utplånat det lilla liket från jorden på det att modern icke med bevis måtte kunna ställas inför den världsliga lagen.

Sara Alelia gick grubblande hemåt.

Då hon kom hem sov Lydia. Hon hade varit vaken på morgonen i vanlig tid klockan fem, och satt sig upp i bädden och skulle ha stigit upp om inte Sara Alelia hindrat henne. Hon hade varit ond, hon skulle gå i lagårn. Sara Alelia hade sagt att hon skulle ligga i tre dagar. Men Lydias ögon hade stått vidöppna mot henne.

"Int' ja' kan ligga i tre daga' — int' ja' kan."

Hon låg och sov också nu, då Sara Alelia kom tillbaka från myrladan.

Under de närmaste dagarna, då Lydia låg, sade Sara Alelia ingenting till henne. Men på fjärde dagen, då hon satt uppe framför spiseln, satte sig Sara Alelia hos henne och började tala om barnet.

Det märktes, att det var obehagligt för Lydia, att hon inte ville bli påmind om vad som skett, och blev hon inte det så skulle allt vara som utplånat för henne. Hon började genast tala om annat. Hon satt i en kort bjärtrandig stubb, som hon fått av Sara Alelia. Hon satt och strök över den:

"Int' ja' kan väfva tocke tyg — int' ja' kan. Int' frun kan heller, tro —?"

Men Sara Alelia släppte henne ej.

"Ulfven tog barnet se'n på natten", sade hon.

Lydia lystrade till.

"Ulfven —? Ja — fäll' de' var ulf ute den natten". Hon sade det som förstrött, men ögonen gingo omkring i blanka, korta kast, små svettpärlor slogo ut på överläppen, — "de' var fäll två — de' var fäll tre — ja, kanske de var fyra, — tänk att dom fann åt barne' — ja' tyckte fäll ja' grof så djupt — men fäll var e' dött då ulfven tog e'", ögonen blänkte som i uttryck för en dov oro.

"Grät de' strax?"

"Int' värst."

Hon satt och såg in i elden. Ansiktet var tunnt och smalt, svettpärlorna glänste på överläppen.

"Tänk att ulfven var god till å finn' åt e' — men fäll var e' dött då", det var som om hon suttit och tänkt högt. Så skiftade ansiktet uttryck som för ett tvärt omkast i hennes inre. De spetsiga vita tänderna blänkte fram med sitt livshungriga uttryck. Hon strök över kjolen.

"Int' ja' kan väfva tocke tyg — int' ja' kan. Int' frun kan heller — tro?" Ögonen blänkte mot Sara Alelia med sitt vanliga på samma gång naiva som inställsamma uttryck.

Men Sara Alelia såg på henne.

"Du är under lagen nu."

Lydias ansikte stod stilla emot henne.

"Int' ja' ä' — de' va fäll dött."

"De' grät ju."

Lydias ögon irrade omkring.

"Int' de' grät nå."

"Du sa' nyss de' grät."

"Int' ja' gjorde."

Hon reste sig och stod och såg in i elden. Så gingo ögonen i korta kast till Sara Alelia. Det var misstro i dem, det var något av ett halvilt djur som börjar misstänka den hand, som varit god emot det. Fast hon stod kvar var det som om hon dragit sig undan, mer och mer, Sara Alelia skulle inte ha blivit förvånad om hon kilat ut genom dörren. Hon tog henne i lintygsärmen och sade att hon skulle sätta sig.

"Du är under lagen förstår du, för vad du gjort. Och lagen är sträng — den fordrar livet."

HYLIN'S EAU DE COLOGNE

"E·d·C·"

har en utsökt frisk, behaglig och varaktig doft och verkar styrkande på nerver och hud. Den exklusiva damvärldens favorit-Eau de Cologne. Köp en flaska på prov. E·d·C· säljes överallt.

STEINWAY
 Musikmagasinet Steinway & Sons
 Lundholms Pianomagasinet
 Södersbergsgatan 39, Stockholm.

BOLINDERS
 KÖTTKVARNAR
 NÅ HÖGST I KONKURRENSEN

Gyllenhammar
 Hefre-Gryn, Hefre-Mjöl, Hefre-Must
 En gång försökta alltid använda
 OBS! Gyllenhammars pak. Hefre-
 must för klena personer och barn.

Goldwyn
 TAND-CREAM
 A.-B. De Förenade Kemiska Fabriken, Stockholm

A.-B. FÖRENADE
PIANO & ORGELFABRIKER
 GÖTEBORG.
 Flyglar, Pianon, Orglar från landets
 förnämsta fabriker. Försäljnings-
 magasin. Stockholm: Drottningg.
 28, Göteborg: Arkaden, Malmö:
 Österg. 28, Norrköping: Drott-
 ningg. 16, Gävle: N:a Kungsg. 26.

PHOSPHO-ENERGON-PILLER
 FÖRORDAS AV LÄKARE
 ☉ vid allmän svaghet,
 nervositet, överansträng-
 ning och sömnlöshet. ☉
 SÄLJES ENDAST I APOTEK
 A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
 Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Hennes ord verkade endast, att misstron blänkte allt tydligare i flickans ögon. Så glimmade det till som hot, som om hon i nästa ögonblick kunde ha flugit på Sara Alelia och satt naglar och tänder i henne om hon ej på samma gång varit rädd.

Sara Alelia tänkte, att det var nog inte rätta sättet att skrämma henne. Det var med lämpor, det skulle gå att komma någon vart med henne, få henne att inse vad hon gjort.

"Int' skulle du ha tagi' lifvet af barnet — nog, hade det blifvit råd med barnet", sade hon.

Flickan såg på henne. Hon var genast en annan.

"Int' ja' trodde frun visste ja' skull' ha' nå' barn."

"Du hade väl fått sköta de' här."

Flickan såg stort på Sara Alelia.

Hadd' ja' fått de' — hadd' ja' fått sitta här ve' spisen och sköt' om e'", hennes ögon sågo som frånvarande framför sig.

"Ja, nog hade du fått det."

"Int' ja' trodde en fick de' då en' ä' piga", hon satt tyst ett ögonblick, så skakade hon på huvudet, "nä e' int' en kan ha barn, då en ä' piga — men att ulfven skulle ta' e' — ja' tyckte ja' grof så djupt", hon satt och såg in i elden.

Albin kom in och det blev slut på samtalet. Lydia satt snart och fnittrade och blänkte med ögonen mot honom.

Men på kvällen, då Lydia låg i fällbänken gick Sara Alelia, då hon just var färdig att gå till sängs fram till Lydia och sade att hon skulle i syndabot bedja Herran om förlåtelse för sin missgärning.

Lydia knäppte snabbt händerna, det lyste av iver och beredvillighet i ögonen.

"Int' ja' kan mer än en psalm.

Sara Alelia kände sig rädlös.

"Int' ja' kan mer än en psalm — men de' ä' en fin psalm", hon lade sig tillrätta på rygg, knäppte händerna över bröstet, ögonen stodo klara men underligt tomma, det röda håret brann om hennes panna i eldskenet. Entonigt, medan hon låg orörligt stilla, läste hon den 239:nde psalmen:

"Uti thin nåd, o! fader blid
 Befaller jag i allan tid
 Min arma själ och hvad jag har,
 Anamma allt i ditt förvar.

Min själ, mitt lif titt egit är,
 Thet vetst tu sjelf, o, Herre kär:
 Hvad tig tilhörer sjelf bevar,
 Så räds jag ej the ondas skar.

I tig är jag af hjertat nögd;
 Tu äst min enda tröst och fröjd.
 Uti min nöd och stora brist,
 Äst tu min hjelp thet vet jag vist.

Thet är min tro, O, Fader blid:
 Hjelp at jag alltid blir ther vid.
 I frå titt barn tu aldrig vik,
 At jag må ärfva himmelrik."

Hon vände på huvudet och såg på Sara Alelia.

"De' va' en fin psalm — va' int' ä'?"

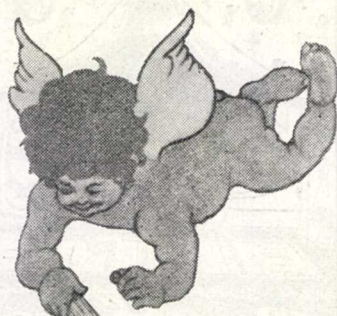
Sara Alelia kände, att det ej lönade sig att försöka tala med henne. Hon sade henne godnatt. Flickan låg hopkrupen och gonade sig i fällen.

"God natt — frun ä' allt så bra ve' mej — ja' kan allt gå i lagårn te möra'. — Katta — hvar ä' katta", hon låg och lockade på katten. Denna kom framkrypande från muren och hoppade upp till henne. I nästa ögonblick sov hon med katten ömt tryckt in till sig.

*

De närmaste dagarna gick Sara Alelia omkring fundersam och allvarlig. Hon var ännu inte överens med sig själv huru hon hade att handla och vid sådana tillfällen gick hon alltid slutet och för sig själv med sina tankar. Lydia, som i början tassat inställsamt

GAHNS MANIOL

ÖGT GÅSTA
 FÖR HUDEN
 I ALLA VÅDER

NYTT! MUSTADS IRIS

Smörblandat margarin

Prova och jämför med mejerismör.

De tvenne skötebarnen.

Förfinad smak — hög kultur.

I en stor barnkull finns det alltid något som är skötebarnet. Det bäst begåvade eller det mest utvecklade.

I den stora skara av drycker, vartill vi fabricera extrakter, finns det tvenne, som stå högt över de andra. De höja sig över mängden genom sin härliga bouquet, sin sköna arom och den förfining i smaken som är särmärket för hög kultur.

Allt detta kännetecknar just tvillingparet *Pommac* och *Guldus*. Dessa båda sköna drycker höja sig så över allt vad läskedrycker heter, att vi utan tvekan våga påstå: de skola inom kort bli *Edra skötebarn* likaväl som de redan intaga denna rangplats i vår egen familjekrets.

Fructus-Fabriken.

omkring henne, började betrakta henne misstroget. Det var som om hon misstänksamt dragit sig längre och längre undan, som om hon varje ögonblick stött på språng för att rädda sig. En morgon, då Sara Alelia steg upp för att väcka henne, att hon skulle gå till ladugården, fanns hon inte i fällbänken. Sara Alelia tänkte, att hon kanske själv försovit sig och att flickan redan var ute, men då hon såg sig om, såg hon den lilla blå kistan i hörnet, där flickan hade sina tillhörigheter stå öppna och då hon gick närmare såg hon att kistan var tom. De små tarvliga klädespersedlarna och knytet med trolldomstyget — alltsammans var borta. Då hon kom ut i ladugården var den lösa golvtiljan upplyftad och kniven borttagen.

Sara Alelia mjölkade och ställde i ladugården. Då hon kom och skulle gå in, mötte hon Albin, som kom från stallet. Hon ropade an honom och han kom emot henne.

Det var ännu mörkt; i skenet från den lilla hornlyktan, som hon bar, kunde hon endast ottydligt skönja hans ansikte. Hon frågade om han visste vart Lydia givit sig av.

Hon såg honom rycka till, det var knappt märkbart.

"Int' ja' vet — ä' hon int' i lagårn?"

"Nej — hon har tagi sitt och gått i natt."

Albin hade sänkt huvudet en smula. Så såg han upp.

"Ja, int' ja' vet."

(Forts.)

Kvinnan du gav mig —

heter Rolfs revy på Intima teatern, den allra senaste attraktionen i den stockholmska sommarens nöjesliv... och tillika den glansfullaste. Redan anblicken av salongen på premiärkvällen stämde sinna i samklang med den sceniska färgglädjen och ysterheten: blomsterknippen på alla pelare och salongens väggar smakfullt monterade med etsningar och porträtt samt i orkestern i mitten av sitt jazzband *Nalle Halldén*s skinande huvud och ansikte.

Vad själva revyn beträffar förmär den i huvudsak de aktuella anspelningarna — de förekomma endast i förbigående — och ägnar sig i stället åt de muntra allmängiltiga kupletterna till glada och smittande melodier samt åt dansen i varierande exotiska former. Man vet näppeligen åt vilket av numren man skall ge företräde: Honolulubaletten, Orientaliska baletten, tangentbaletten, Hellasbaletten eller rococobaletten — de ha alla sina företrädarna i smakfulla attityder och strålade dräkter, för att ej tala om den kroppsliga färging som dansöserna utan undantag excellera i. Det är ju ett riktigt skönhetsgalleri som *Rolf* omgivit sig med, och själv är han den oförbrännelige charmören vare sig han uppträder som ärkeängeln Gabriel, Paris eller sig själv. Hans kuplettöredrag med de fint avvägda mimiska och vokala nyanserna är i sin genre verklig konst, men *Nalle* skall vara hyggelig och något moderera sitt förträffliga kapells ackompanjement, ty stundom dränker han sången i sin iver att ge orkestral stimulantia. *Elna Gistedt* utgör en strålende metamorfos, begynnande med *Eva*, fortsättande med *Helena* och *Pompadour* och slutande med den tränande orientaliskan. Men i sången och föredragets dramatiska utmejsling står hon avgjort tillbaka för den täcka *Lillie Ericsson*, vars olika insatser i mellanspelet äga något varmt poetiskt, som erinrar om vådevillens älskvärda tidsålder.

Eugen Nilsson är en muntrande revyfigur, kanske bäst som *Adam*, och *Inga Agnis* solodanser utgöra de koreografiska numrens prick över i.

Men handlingen? frågar ni. Det finns ingen och man saknar den ej, ty den skulle antagligen tynga ned detta luftiga, skämska féeri av musik, färger, sång och dans. Som det nu framträder är det en spegling av sommarens Stockholm — det glada Stockholm som äntligen kommit tillbaka.

ARIEL.

AXA

Havre-gryn
" mjölk
" must

Giv barn och sjuklingar det finaste av allt:

AXA HAVREMUST

Nerliens
REGERINGSGATAN
FRAMKALLAR
KOPIERAR
FÖRSTORAR

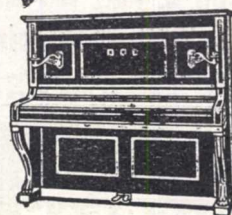
Husmödrar

kommen alltid ihåg att

**WINBORGS
ATTIKSSPRIT**

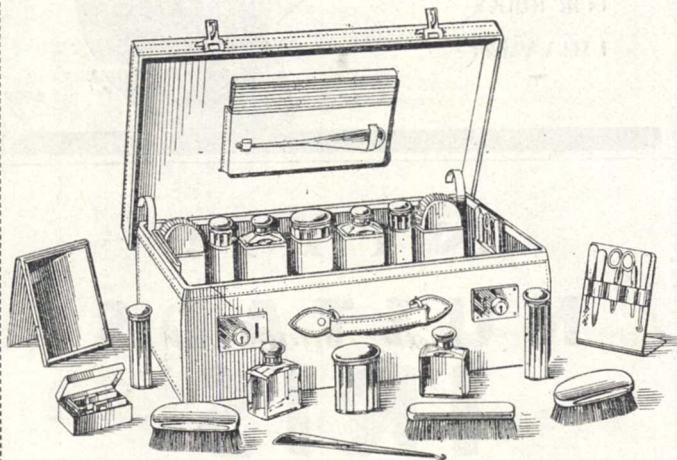
har en ööverträffad
arom och på grund av
sin högre styrka ett
mervärde av 30 öre
per literflaska fram-
för alla andra liknande
fabrikat.

PIANINON

av förnäms-
sta fabrikat
å lager från
flera kungl.
hovleve-
rantörfir-
mor. Mö-
dernastlar,
olika trä-
slag. Goda
avbetaln-
villkor. Ra-
batt vid kon-
stant köp.

Tillskriv oss genast om Ni är spekulant,
A.-B. Fogelqvists Musikhandel,
Tél. 691. Norrköping. Tél. 691

RESNECESSAIRE VÄSKA FÖR HERRAR

60 cm. resnecessaire för herrar i solitt läder, komplett inredd med flaskor, monterade i slät Sterlingsilver och finaste afrikanska hårborstar i elfenben och Auto-Strop-rakhyvel. Komplette £ 37—10—0. Illustrerad katalog franko per post.

MAPPIN & WEBB

158-162 OXFORD ST. W.1. 172. REGENT ST. W.1

2 QUEEN VICTORIA ST. E.C.4.

LONDON, ENGLAND.

Representanter:
GULDSMEDSBOLAGET I STOCKHOLM
Regeringsgatan 1

VARU-MÄRKE

MENTHOLATUM

INREGISTRERAT

Medel för utvärtes bruk. Kan begagnas vid många tillfällen. Ni gör en tjänst mot var och en, som Ni gör bekant med Mentholatum.

Pris i tuber kr. 1:25, i burkar 1:50, 2:75 och 5:00. Finnes snart å alla apotek. Gratisprov genast. Sändes även direkt fr. Generaldepöten för Mentholatum; Österbrogade 4, Köpenhamn O.

Som en nödhjälp

när muskelarbete, gymnastik, massage och dietetiska föreskrifter inte hjälpa vid kronisk förstoppning, måste man använda avföringsmedel, skriver Professor med. Dokt. Poulsson i sin Lärobok i Farmakologi.

Tabletter och piller, sammansatta som Leo-Tabletter (milt verkande) och Leo-Piller (starkare verkande), kunna vid dylika tillfällen användas med stor fördel. De erh. på apoteken o. framst. av Aktiebolaget Leo i Hälsingborg.

Varje Husmoder bör iakttaga regeln att dagligen använda **Syster Ellas Salva**

Hushållsbestyren

och den ständiga beröringen med tvål och vatten göra huden hård och torr samt framkallar sprickor och inflammationer i huden. Dessa besvärliga följder av det dagliga arbetet avlägsnas som genom ett trolslag genom regelbundna ingnidningar med en antiseptisk och sårhelande salva, som snabbt uppsuges av huden samt gör händerna mjuka, behagliga och vita. — Drag nytta av andras erfarenhet och läs följande intyg:

På begäran vill jag med nöje intyga, att föreliggande salva, kallad »Syster Ellas Salva», visat sig som ett gott medel att bevara huden och hålla den smidig. Särskilt lämpar den sig väl för dem, som ofta äro nödsakade till upprepade tvätningar med tvål eller såpa.

Sabbatsbergs Sjukhus, Stockholm, den 11 dec. 1919.

DAGMAR LUNDBERG, Sjuksköterska.

På begäran av Aktiebolaget Tekniska Fabriken Herba har jag använt ett dess preparat, benämnt »Syster Ellas Salva», och funnit det synnerligen lämpligt att därmed ingnida röda och spruckna händer. Verkat även som ett kraftigt skydd mot kyla vid användning på ansiktet, varför jag den på det varmaste rekommenderar.

Stockholm den 12 dec 1919.

HJALMAR FORSBERG, Massör.

»Syster Ellas Salva» är verkligen utmärkt.

Stockholm den 7 febr. 1920.

EMMA MEISSNER.

På mitt toalettbord hemma och på teatern finnes alltid »Syster Ellas Salva».

Stockholm den 6 jan. 1920.

NAIMA WIFSTRAND.

Händerna böra vara i bästa skick, om arbetet skall gå lätt, behändigt och kvickt. Skydda och vårda därför dessa Edra viktigaste arbetsverktyg genom att varje kväll tillföra dem de renande, uppmjukande och läkande beståndsdelarne i

»Syster Ellas Salva»

Försäljes å alla apotek, i sjukvårds- o. parfymaffärer samt hos färg- och specerihandlande.

Om salvan ej finnes hos Eder vänl. leverantör, tillskriv eller ring Generalagenten A.-B.

Tekniska-Depoten STOCKHOLM Rikstel. 18789

Röster från skilda håll. En hushållerskas tankar.

SÅSOM MÅNGÅRIG LÄSARE AV IDUN vill jag först framföra mitt tack för alla goda, vackra, ädla tankar jag genom denna tidning erhållit. Men mot Gunhild Palmærs i Idun för någon tid sedan gjorda utfall mot tjänarinnorna, vill jag med nedanstående rader i någon mån göra ett bemötande. Huru artikeln lydde ordagrant minns jag inte nu, men att den väckte bitterhet och sårade mig det minns jag.

Vad som särskilt slår mig, när husmödrar diskutera tjänarinnefrågan, är att man talar om jungfrurna såsom utgjorde de en särskild kast eller ras, som inte får räknas till andra människor. Vet då inte damerna, att dessa flickor till största delen utgår från vår hederliga, strävsamma svenska landsbefolkning, hos vilka hjärtat under arbetsblusen klappar lika svenskt och varmt som under någon silkeskofta. Gunhild Palmær talar om att hemsköterskorna icke må förtrötts till dess hjälpen kommer från utlandet. Jag har också varit hemsköterska, en av de första, som försökte att praktisera detta yrke. Men inte såsom någon konkurrent till tjänarinnorna utan för att lära husmödrarna, att det går för sig att indela arbetet efter tid. Och att detta går bra, det kan jag intyga av erfarenhet och vet även husmödrar som skulle kunna göra detsamma. Visserligen får familjens medlemmar hjälpa sig själva med ett och annat, men det mår de inte illa av, vilket säkert kan intygas av de husmödrar som genom den nuvarande ekonomiska krisen måste reda sig själva. Bildade människor som lärt sig tänka skarpt och klart, kunna på en ganska kort tid ordna sitt hushåll så att det blir jämförelsevis lätt att sköta. Och när det praktiska arbetet, indelat på vissa bestämda tider, blir en vana, då kommer arbetsglädjen över att ha utfört någonting bra eller att ha upfunnit något bra medel till ginväg på ett eller annat område att ersätta er för mycket. Ty arbetsglädje är väl ändå en av de lyckligaste känslor som finnas.

Men för att återkomma till dem som ha tjänarinnor, och i synnerhet dem som få unga oerfarna flickor från landet, skulle jag vilja påpeka att dessa behöva ledning, en säker, bestämd men vänlig ledning. Och inte bara att släppas ut i köket att göras narr av eller grålas på i oändlighet. Tala med dem om ett och annat. Hjälpa dem att kläda sig snyggt och propert, och lär dem seder och bruk i ett bättre hem. Att det inverkar mycket på flickorna, om deras husmor sätter värde på dem, skulle jag vilja belysa med följande lilla historia.

På en gård i ett industrisamhälle härskade för en del år sedan en sträng men vänlig och rättvis husmor, ättling till en av våra svenska föregångsmän. Hon hade 3—4 tjänarinnor som naturligtvis voro lika alla andra flickor där i trakten. På ett syföreningsmöte, där ovannämnda husmor var med, kommo fruarna med sina klagovisor över huru dumma och omöjliga deras jungfrur voro. Ja, men du Alice, som har så många jungfrur, har inte du något att säga i detta, frågade någon.

Nej, svarade hon, mina jungfrur äro »bättre flickor». Huru stolta och glada voro inte dessa sedan, över att ha fått ett sådant erkännande och bemödade sig på allt sätt att göra skäl för detsamma.

Vad som också gör arbetet så tungt och svårt för tjänarinnan är att hon aldrig får tillfälle att vara med om några kurser eller föredrag, som kunde liksom vetenskapligt belysa hennes verksamhet. Det finns så oändligt mycket som hör till ett hems kötsel, varom många flickor kanske inte ha en aning; de veta ej varför de gör så eller så, bara det att frun har sagt det. Inrätta för detta yrke, såväl som för andra, skolor där de får lära, inte bara matlagning, utan också allt annat, som skall göras i hemmet. Så att flickorna riktigt få veta huru allt bör vara. Men dessa skolor borde också i fortsättningen få vara ett stöd och en hjälp för unga oerfarna flickor, som utan anförvanter släppas ut i storstäderna. Genom föredrag och föreläsningar borde man på samma gång som flickorna därigenom finge förströelse påpeka deras skyldigheter och sporra dem till vidare teoretisk såväl som praktisk utveckling.

Jag kan väl förstå, att såsom förhållandet nu blivit tillkrånglat är det nästan omöjligt både för husmödrar och tjänare. Det finns faktiskt heller ingen mor, åtminstone inte i städerna, som vill tänka sig sin dotter såsom jungfru. Varför förhållandet blivit så snedvridet har jag mycket funderat över. Men jag tror att början gjordes av allas vår Fredrika Bremer. Med henne började kvinnans lösräckande från hemmet. Genom en massa tendentiös litteratur ha vi bibragts, att all kvinnlig intelligens måste ut från hemmet för att visa vad den duger till i konkurrensen med mannen på hans områden. Och ändå är väl hemmet och dess kötsel minst lika värdefullt som någonting annat.

EMELIA CARLSSON.

NYHETER I STRANDKÖFTOR VLL E OCH SILKE

J. F. HOLTZ

H. M. DROTTNINGENS HOFLEVERANTÖR

Barn med dålig mage

behöva en kraftig och samtidigt lättsmält kost. Utmärkt är det högt ansedda

TRADE MARK

NESTLÉ'S BARNMJÖL

som kokat i vatten giver en utmärkt föda. Om man använder NESTLÉMJÖLET som tillsättning till mjölk, så gör det mjölken lättsmält och förebygger ofta de under sommaren så gängse mag- och tarmsdiarrhéerna.

Cloettas
GULD - CACAO
ÄR FAMILJENS DAGLIGA DRICK
FÖRNÄMSTA SVENSKA FABRIKAT - SÄLJES ÖFVERALLT

Döfva HÖRA

Den amerikanska elektriska **hörapparaten ACOUSTICON**, som är världens förnämsta, kan nu regleras i 6 stycke grader efter örats olika hörsel förmåga. Förordad av öronspecialister. Oumbärlig för lomhörda i kyrka och teater. För efterrapningar varnas.

Öronmassageapparaten MASSACON botar susning för öronen. ACOUSTICON är tillerkänd guldmedalj i St. Louis och den Engelska kröningsmedaljen i guld. Användes av H. Maj: t. Ankedrottningen av England och Prins Carl av Sverige. Begär katalog och och intyg. Ensamförsäljare för Sverige; MALMÖ BANDAGE ETABLISSEMENT, Per Vejlersgatan 9, MALMÖ 1. — Telefon 49 75

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk Gymnastik

medför enligt kungl. maj: ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.

Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Stockholm.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastik-Ortopedisk-Kirurgiska Privatkl. R. T. 7025, Stureg. 72, Stockholm. S. T. 8301. För behandling av stöjde- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbingar.

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsg. 60, STOCKHOLM
Behandling av **reumatiska åkommor.**

Institutet för Kvinnliga Läkareassistenter
Nytorgsgat. 23 A, Stockholm.

börjar ettårig utbildningskurs den 15 sept. 1920. Noggrann undervisning av kompetenta lärare i anatomi och fysiologi, sjukgymnastik och massage friskgymn. och idrott, sjukdomslära, rörelselära, invärtes och utvärtes sjukdomar, laborationer elektricitetsbehandling, fysikaliska benäddningmetoder, sjukvård, barnvård och hygien. Praktiska övningar. Kursavgift 1.000 kronor. Platesanskaffning efter godkänd kurs. Begär prospekt!

GÖTEBORGS GYMNASSTISKA INSTITUT
Östra Hamngatan N:o 45
Förnämligaste specialkurs i **MASSAGE o. SJUKGYMNASSTIK**
Gedigen och fullständig utbildning. Begär illustrerat prospekt.

Stockholm Nya Gymnastiska Institut
S:t Eriksgatan 32.
1-årig kurs. Begär prospekt!

Gymnastikdirektörsexamen
avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 1 sept.
Prosp. Major J. G. Thulin, LUND.

Sanitetsbindan SVEA
är obestriddigen den bästa och billigaste, är tillverkad av kemisk ren bomull, sugämne sulfittvadd. För att göra oss kända levererar vi mot postförskott 10 paket à kr. 1:25 = 12:50 + postportot. Apotek, Kemikalieaffärer och Parfymaffärer erhålla rabatt.
FABRIKEN SVEA, Sjömarken.

Kvinnosjukdomar.
Underlivslidande och liknande undvikes bäst genom Haralds livmoderspruta. Pris 12, 16, 20 kr., med båda rören 16, 20, 24 kr. Haralds Sköjningspulver 2 kr. pr ask. Livmoderspegel 3, 5 och 10 kr. Bok prislistan 22 och ill. kat. 23. mot 12 öre porto i försegl. brev utan firmatryck. Till landsorten mot postförskott eller förut insänd likvid.
— **Constantin Harald**
Linnégatan 18. GÖTEBORG.

På förekommen anl. meddelas, att det är oödig betala överpris för en Livmoderspruta, då Haralds förtenta Livmodersprutor till moderat pris, är av överlägsen Kvalite
— **Constantin Harald**
Linnégatan 18. GÖTEBORG

SANOKAPSLAR.
Verksammaste, mest praktiska och billigaste nervkraftmedel. Utomordentligt medel för befrämjande av den inre ämnesomsättningen, höjande av nerv- och muskelkraften, levnadsmodet och arbetsförmågan. Mot trötthet, överanstängning, sömnlöshet och dålig aptit. Endast en kapsel dagligen. Finnes å flertalet apotek och drogaffärer eller erhålles portofritt pr postförskott från undertecknade. Ask om 20 kapslar Kr. 4 25. Liten kur (5 askar) Kr. 20.—. Stor kur (10 askar) Kr. 38 50.
Harald Westerberg & Co, Göteborg 1

Underlivslidande
och dylikt undgås bäst med livmodersprutan Nöliber, är förnicklad och förtent metallingen rostande mindrevärdig bleckspruta. Pris 15 19 22 kr., med båda rören 20 25 30 kr. Lämpligaste lösning är Nöliberpulver 5 kr. pr ask. Livmoderspegel 10 och 20 kr. Även andra sjukvårdsartiklar. Prislista mot 15 öre porto.
CARL G. SCHRÖDER,
Möllvängsgat. 53 b. Malmö 1

Velvet Complexion.
Oöverträffligt hudmedel.
»Velvet Complexion» är en mjölkliknande vätska som utan tvivel är framställd av mandel. Vilka ytterligare ingredienser som säta ut rynkor, göra musklerna fasta och geiva hyn klarhet och vithet, vet jag ej. Något trolleri är det.» Ur Anna Söderberg: Skönhetsvård. Pris kr. 8:— plus porto.
FRANSKA PARFYMMAGASINET,
Drottninggatan 21, Stockholm.

Livmodersprutan
Superior-säkraste medel för undvikande av underlivssjukdom m. m. Av prima gummi 10, 12, 15 & 20 kr. pr st. Pulver för lösning 3.50. Stort lager av alla sorters sjukvårds- och hygieniska artiklar, hälsoförelägg, gördlar, bindor m. m. Illustr. katal. gratis.
Magasin Special, avd. 9.
Västerlånggatan 66, Stockholm.

Genom en annons uti **Nya Wermlands-Tidningen** som är **Värmlands äldsta och enda dagliga tidning**, träffar Ni över **10,000** hem i länet och stiftet.
Huvudkontor: **Karlstad.**

ENGLISK officersfru (ung) söker sommarvistelse mot undervisning. Fria resor. Sv. t. Officersfru, S. Gumaelius' Annonsb., Stockholm f. v. b.

Konserveringskurs
anordnas 1 aug.—12 sept. för fem unga damer å Carlberga villaegendom, Södertälje. Skicklig skolkökslärarinna. Förfrågningar ställas till
Husmodern, Carlberga, Södertälje.

Ny hushållskurs (1 okt.—20 dec.)
Prospekt på begäran. Sjukgymnast får billigare villkor. Överstinnan A. Hyltén-Cavallius, Sandvik, Små l. Burseryd.

Husmorskurs
1 aug.—1 okt.
Hushåll, konserv., sjukvård i hem. Barnvård, bokbinderi, sömnad m. m. Svar till Fru Frida Olsson, Norrgård, Kalmar.

Vid Torshäll, Leksand,
mottagas från 15 juli ett par elever i konservering samt trädgårdsskötsel. Anmälan till fr. L. Landgren.

Tal- och sångröstrubbingar
såsom fonasteni, stamning m. m. behandlas av **Musikdirektör Oskar Mellander, Lund.** Efter skriftlig anmälan.
Referenser: *Professor Karl Petén.*

INACKORDERINGAR

I prästgård
på landet önskas helinackordering för 14 års flicka där tillfälle till undervisning i språk, musik, hushålls- och handarbeten ges. Svar snarast under signatur »14 års flicka» Iduns exp.

I Göteborg
önskar ung dam inackordering i gott hem från början av sept. Svar med prisuppg. o. uppl. till »Helst Vasa-staden», Enköpings-Posten, Enköping.

VID DÖDENS PORT.

(Forts.)

Då hon omtalade för sin man att hon varit hos doktorn, brummade han om "dumheter och onödiga utgifter", det var länge sedan han tog varligt och ömt på henne, och hon suckade återigen: "Ack, om jag vore död och finge vila, vila."

Hon började ett systematiskt förstörande av sin egen kropp. Sprang ut halvklädd i tidiga och kalla vintermornar och ansträngde sig att påskynda sin egen undergång. Och det lyckades. Hon började hosta, blev allt mattare och det gick frossbrytningar genom henne. Och så en dag var lunginflammationen i full gång. Hon gled in i feberns dyval och visste intet om det kaos i hemmet som hennes sjukdom framkallade. Barnen skreko oklädda och hungriga och mannen rödlös och en smula ångerfull började inse vilket arbete hon utförde. Hans mor kom dit på hans entragna bön, ehuru det var motvilligt hon åtog sig vården av alla dessa små.

Efter ett par dagar gav den våldsamma febern med sig en smula och fru Lisen började plågas av en allt starkare andnöd på samma gång hon återfick medvetandet om vad som försiggick omkring henne. Men nu hade en sällsam förändring inträtt, hon ville alls inte dö. Hon skälvde av smärta bara hon tänkte på att nödgas lämna barnen och hon hörde från köket sin svärmors omilda behandling av dem. Och det första hon fått ögonen på då hon uppvaknade ur sin feberdyval var den äldsta, den sjuåriga, brådmogna lill-Lisen som satt vid hennes säng och såg på henne med en hel värld av sorg i de förgråtna ögonen. Då gick det som en ilning av smärta igenom henne och hon kunde inte förstå att hon varit så ytterligt egoistisk att hon tänkt blott på sig själv, då hon var ansvarig för alla dessa små och som hon ju älskade av allt sitt hjärta.

Men rummet fylldes av svarta skuggor som tunga och kalla lägrade sig omkring henne. De pressade hennes bröst så att det rosslade då andedräkten mödosamt arbetade sig fram. Och hon greps av en fasaväckande ångest. Hon kämpade förtvivlat emot denna förlamande tyngd och kylla och de bleka läpparna viskade oavbrutet stötvis: jag — vill — inte — dö — jag får — inte dö, — hjälp — hjälp.

De svarta skuggorna, vars kyla pressade fram kallsvetten och trängde genom hela hennes kropp, drogo på ett hemskt sätt, vad hon kände vara hon själv, det verkliga, ut ur den kämpande kroppen. Ångesten förtog den fysiska smärtan vid denna procedur, ty hon märkte att hon gled ut i ett stort svart mörker, och att hon levde, ja levde och kände intensivare än någonsin förr. Långt bort i mörket upptäckte hon en hög, ljus gestalt, och runt omkring var mörkret fyllt av underliga gråa skepnader och röster som talade. Hon ville gå fram till den ljusa skepnaden,

Dina blommors trevnad
Är ditt hems trevnad.
Detta uppnås genom användande av **Stidsvigs Blomstergödning**
A.-B. FETTINDUSTRI, Malmö.
Finnes hos de flesta frö- & blomsterhandl.

Vilka Avföringsmedel bör man använda?

Det är en allmänt bekant sak att många människor lida av kronisk förstoppning och att de därför nödgas dagligen använda avföringsmedel. För dessa människor är det då av betydelse att veta, vilka medel de böra använda. En mycket bekant norsk farmakolog, professorn vid Kristiania universitet med. dokt. Poulsson påpekar i sin lärobok i Farmakologi, att åtskilliga allmänt brukliga medel av olika orsaker icke äro lämpliga att använda vid kronisk förstoppning.

Om extrakt av Sagradabark och aloe skriver därefot professor Poulsson, att de båda äro mycket användbara medel vid kronisk förstoppning, och framhåller att dosen av aloe vid längre tids användning icke behöver ökas utan ständigt verkar på samma sätt, vilket ju är en mycket viktig sak. Det är i huvudsak dessa två ämnen tillsammans med litet phenolphthalein som användas vid fabrikationen av Leo-tabletter och -piller. Leo-tabletter äro mildt verkande och Leopiller starkt verkande avföringsmedel. Båda användas mycket å sjukhus och av läkare samt erhållas på apoteken.

Billiga o. bra äro Sveriges Urmakares A.-B:s äkta **VIKING-Väckarur**
Förnicklat fodral med mässingsbotten. Stort mäsingsverk. Kraftig väckning. Säljas under garanti av alla **Urmakare.**

Ärade husmödrar!

Det är Er måhända obekant vad Sveriges bästa och pålitligaste hjälpmedel vid småbak heter? Det heter **Goda-Jästmjöl.** Burkar à 25, 40 och 75 öre köpas och några beprövide recept fås gratis överallt.

Handels-A.-B. Sten Sjögren & Co., Göteborg

För nervsjuka, blodfattiga och svaga.
Överraskande resultat med Regipan.

Herr J. Liebel i N. skriver: »Jag har med Regipan uppnått så överraskande resultat, att jag sedan 14 dagar kan arbeta hela dagen i min trädgård. Jag hade gjort upp räkningen med livet. Det är nu tre år sedan jag på grund av svår neurasteni i följd av överanstängning och blyförgiftning var döden mycket nära. Världen var mig en styggelse och jag åstundade ofta slutet.

Alla mina pennningar har jag använt till alla möjliga stärkningsmedel, magnetisörer o. radiumbehandlingar, så att min familj ofta måste lida nöd, men förgäves. Jag skall ej försumma att, där jag kan, rekommendera Regipan till alla som lida av liknande åkommor.»

Celkärn-Näringspreparatet Regipan verkar snabbt, ej blott vid nervåkommor utan även vid blodbrist, förtidigt åldrande, kraftnedsättning, undernäring, impotens o. dyl. Ett försök skall övertyga en var om dess förtärlighet. Regipan bedömes fördelaktigt av läkare. 1 ask 5 kr., 3 askar 14 kr. Skulle Ni först vilja ha närmare förklaringar om Regipan, så sänd oss Eder adress och vi skicka Eder per omgående en intressant bok över ämnet alldeles kostnadsfritt. Pharmaco-Dietetisk Industri, Jakobsbergsgatan 33, B 7, Stockholm.

Ett delikat margarin för smörgåsar och hushållet.

BOSÄTTNINGSPARTIKLAR

WIKMAN & WIKLUND

FLEMMINGGATAN 17, STOCKHOLM

Telefoner: Namnanrop

"CREMONA"

Den moderna talmaskinen.

Tillverkad av utvalda träslag och med ljudledning, konstruerad enligt samma principer som violinen, kan den moderna "Cremona" återge musik renare och klarare än hittills kända apparater. — Största urval av skivor.

A.-B. NORDISKA MUSIKAFFÄREN

St. Nygatan 11, Stockholm.

Göteborg, Malmö, Kristiania, Kristianstad.

Specialkatalog gratis!

Dr E. Dujardins Kosmetiska Kliniker, Köpenhamn.

Spec. Paraffinbehandling av ansiktsfel (såsom vanprydnande form på näsa, mun, kinder, haka och byst) samt ärr, rynkor och andra missbildningar. Amagerortv 31, tisd. o. fred. 4.30—6. Byen 51. Privat Telf. Godth. 41 y.

En alltid välkommen Jäst!

H.E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL ÖREBRO KEM. TEKN. FABRIK ÖREBRO

Vem vill ha en velociped aldeles gratis?

Vi bortskänka i år 50 cyklar av det präktiga märket »Dalpilen», 1920 års modell. Utdelningen står ej i samband med något som helst köptvång utan vem som helst får inlämna ansökan. Skriv genast till oss och begär vår särskilda ansökningsblankett, som återfinnes i vår sommarkatalog vilken erhålles gratis mot postförskott å 75 öre till porto m. m.

AHLÉN & HOLM, Stockholm

men kände att hon ännu var bunden vid den stackars kroppen kring vilken skuggorna voro fästast, och att om hon rörde sig försiktigt detta något som band henne kunde tänjas ut. Darrande av ängest att bandet skulle brista gled hon försiktigt fram genom mörkret och då hon kom nära den ljusa skepnaden märkte hon att hon stod vid en stor öppen port, varifrån ledde många vägar, en del belysta av ett klart ljus, andra i halv belysning och andra i ett grått mörker. — "Var är jag", frågade hon darrande? Och den ljusa gestalten svarade: "På tröskeln till jordelivets slut."

"O, huru förfärligt", utbrast hon utom sig, "alltså är döden ingen död."

"Jo, för kroppen, och det är ju vad du önskat och velat."

"Ack nej", ropade hon ängestfull, "jag vill icke dö, icke ännu, låt mig leva och lära mina små att döden icke är död, jag vill arbeta utan klagan och ödmjukt taga emot vad mig blir förelagt."

"Ske dig som du vill, om ett par årtionden träffas vi åter", svarade mannen och i samma ögonblick gled hon tillbaka, det gick som en darning genom kroppen, skuggorna skingrades, och hon såg maken och svärmötern båda gråtande stå vid hennes säng. Doktorn, människovännen, stod och höll sitt finger på hennes puls och hon hörde honom säga: "Hon kommer sig." — "Är det verkligen sant?" hörde hon mannens röst fråga, och doktorn svarade: "Ja, hon går igenom, men det är som ett underverk."

Efteråt då hon berättade sin upplevelse, svarades alltid: "Yrsel, kära du, feberyrsel." Men själv visste hon att det inte var feberyrsel.

SYSTER JANE.

BREVLÅDA

RED. BREVLÅDA.

Ego. Ätta rader pekoral, varken mer eller mindre.

Le Moine. Edra tindrande stjärnor kunna knappt kallas dankar av femte klass.

Vidar. Edra dikter ha någonting konturlöst i tanke och stämning; det tyder på att Ni behöver utveckla Er mera innan Ni framträder.

Homo unus. Tack — men sagan lämpar sig ej för oss.

Ulla. Det vanliga ringgodset.

Lediga platser och Platssökande återfinnas i B-numret.

Man får
pisk aptit
av
Stomin!

Fru Lindholms sedan 20 år berömda specialmedel hostmedel kraftmedel magmedicin

TUSSIN STOMIN

Pris 5 kr. Räcker en månad.

Pris kr. 4.50. Räcker en mån.

Lagligt

skyddade.

Pr sats : 35 kr.

Läkemedlen kunna intagas antingen var för sig eller tillsammans. Sändas pr postförskott. Diskret på begäran.

Fru Hedvig Lindholm, Upplandsgatan 68, Stockholm. Rt 102 19. 9-3. Tisd., Torsd., Lörd. även 6-7. At 115 29.

Rekvirera från mig:

III boken (31:a-40:e tusendet) om ALMENTA. Sändas gratis jämte prospekt.

7:e upplagan (36:e-40:e tusendet) av min bok »Om Tusin och Stomin».

Solskens-Dagar — Sommar-Dagar —

MED EN KODAK

bevaras i bilder det glada man sett — Börja ett Kodak album med dessa bilder — Det är så lätt att fotografera med en Kodak — Alla fotografiska artiklar bäst genom

A.-B. HASSELBLAD-SCHOLANDER STOCKHOLM

HASSELBLADS FOTOGR. A.-B. MALMÖ GÖTEBORG

En hemlighet VINÄGRONS

är varför VYV-tvålen blir mer och mer berömd och efterfrågad.

Endast den, som en gång använder VYV-tvålen, vet varför han ej använder andra toalettvälar.

Damer och herrar, som sätta värde på ungdomsfriskhet och ett vackert yttre, uppnå detta genom ständigt bruk av den med förskönande parfymer och välgörande ingredienser tillverkade VYV-tvålen.

VYV-tvålen är den mest fulländade toalettväla, som kan åstadkommas till så lågt pris, att den kommer till användning i varje hem.

VYV-tvålen är tillverkad på särskild för denna tvål utmärkt metod, med tillsats av de mest utsökta essenser på detta område samt med stöd av vetenskapen under noggrannaste beaktande av hygiensens fördringar.

VYV-tvålen erhålles i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

ÖSTERLIN & ULRIKSSONS TEKN. FABRIK, YSTAD.

ÄTTIKSPRIT

ÄR BÄST FÖR

BORDET OCH KÖKET!

Svalt ej

Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växtnäringssalt. Erhålles på bleckturkar hos Frö-Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

TVÄTT-PULVRET RENEN

Oskadligt för händer och kläder. Populärt genom sin stora tvålhalt och renhet.

I nordan, sunnan öst o. väst
Pix är bra o. **Pix** är bäst!

Mot mal, kackerlackor, väggöhyra,
flugor och andra dylika insekter finnes
intet bättre utrotningsmedel än

Kammerjäger.

Finnes i askar å 0,80 och 1,50 i alla
Färg- och Kemikalieaffärer
samt hos ensamimportörerna
Aktiebol. Eug. Wingård, Malmö.

"Myggan"

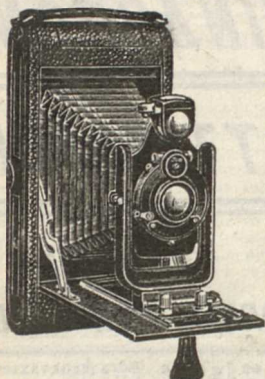
Skyddar mot myggen.

Erhålles som essence eller crème
överallt och direkt från

**Aktiebolaget
Kemiska Fabriken ION
Stockholm C.**

AMATÖRKAMEROR

av ledande världsmärken

samt alla slag av förnödenhets- &
förbrukningsartiklar för fack- &
amatörfotografer.

**AKTIEBOLAGET ARTO,
Malmö.**
SÖDRA FÖRSTADSGATAN 2.
Rikst. 5276 och 5622.

Begär alltid

MAIZENA

Oöfverträfflig

till
såser,
bakning,
maizenagröt
etc.

Idun utgives denna vecka i A och B.

SKONA HÄNDERNA

En världsberömd pianist,
som var rädd om sina händer,
försäkrade dem för
millioner kronor

Sunlight är absolut ren, oförfalskad och
oskadlig. Detta garanterar fabrikanterna,
i det en belöning, av Kr. 20,000 tillfaller
den, som kan bevisa motsatsen — en full-
ständig försäkring mot skada till händer eller kläder
vid användandet.

Försiktighet
är en dygd

Mången flitig husmoder vet av bitter erfaren-
het, huru förstörda och fula händerna bli
efter hushållsarbetet, om skarpa rengörings-
medel såsom såpa, tvättpulver eller vanlig tvål användes.
Man bör därför alltid försäkra sig om en absolut ren,
oförfalskad tvål, icke allenast för ömtåliga tygsorter,
utan även för stortvätt, skurning och allmän rengöring.

Av skadan
blir man vis

Sunlight är också billigast i bruket.

Ärlighet
varar långst

I såpa, tvättpulver, vanlig tvål och andra
mindervärdiga preparat förekomma oftast
fyllnadsämnen, tillsatta endast och allenast
för att öka såpans eller tvålen vikt. **Sunlight** däremot
är alltigenom tvål.

Husmodern, som är rädd
om sina händer, försäkras
dem genom att använda
en ren tvål

ANVÄND DÄRFÖR ALLTID

SUNLIGHT TVÅL

Sydsvenska Kredit Aktiebolaget.

Fonder kr. 62,000,000: —

gottgör å

Depositions- & Kapitalräkning

5 1/2 %.

Filip Holmqvists Handelsinstitut

Göteborg.

Statsunderstött och under statsinspektion. Egen läroverksbyggnad.

Studentkurs, Gymnasialavdelning, Korrespondentkurs, Bankkurs, Hand-
delskolans högre och lägre avd. för folkskolebildade. Platsförmedling.

Höstterm. börjar 23 aug. 35 lärare. Circa 800 elever årligen. Begär prosp.

Uppsala Enskilda Läroverks Seminarieklass (Klass IX)

utbildar på olika linjer till Kindergartenedarinnor eller för so-
cialt arbete (barnvårdskonsulenter, bostadsinspektorer, fabriksstyrkor o.
dyl.); förbereder till lärarinnekurs i huslig ekonomi (ger företräde till
Fackskolan i Uppsala). Stor efterfrågan på sådana, som genömgått kur-
sen. Program och närmare upplysningar på begäran.

BROR JONZON,
Rektor.

CAROLA ENEROTH,
Föreståndarinna.

Uppsala Enskilda Läroverk och Privattgymnasium

Högre samskola med student- och realskolexamensrätt samt normalskol-
kompetens. Seminarieklassen (klass IX) utbildar till kindergartenedarinnor
samt till socialt arbete på skilda områden. Godkända betyg i realskol-
examen och betyg med normalskolkompetens berättiga utan tentamen
till inträde i ring I (= r. II vid allm. läroverk). Om befrielse från ten-
tamen i andra fall (t. ex. för 8:e klassister till ring II och för 7:de
klassister till ring I) upplyser redogörelsen, som erhålles genom vakt-
mästaren.

BROR JONZON
Rektor.

CAROLA ENEROTH
Föreståndarinna.

Eder hälsa är beroende av fötternas vård.

Ett universalmedel mot alla fotdåkomor är

VIGORS FOT-SHAMPO

Effektivt, beprövat medel mot ömma och svullna
fötter, mot svettning och förhårdnader.

Förordas av läkare och sjuksköterskor.

Finnes att tillgå hos varje välsorterad affär
för toaletmedel i Sverige, Norge, Dan-
mark, Finland o. Östersjöprovincerna.

Pris i Sverige, Norge, Danmark
75 öre pr. sats.

Tillverkas av
**Kemisk-Tekniska
Fabriken**

VIGOR

Allm. 32613 - Riks 21662
— STOCKHOLM —

55 Kungsgatan **Almedahls Försäljnings-Magasin,** **55 Kungsgatan**

Kontoret 2166. **GÖTEBORG.** Butiken 1131.

Rikhaltigt urval av
Linne-
och
Bomullsartiklar.

Levererar fullständiga
Linneuppsättningar
för Hotell, Restaurationer,
Sjukhus, Badhus, Ångbåtar
och Privatthems samt
Brudtystylsar.

Damast- och
Dräddukstygger.
Lakanslärft.
Percaler.
Bolsstvar.
Handdukar.
Mattgångar.
Mangelduk.
Badkaptyg.
Vita o. kulörta
Bomullstygger
m. m.

Broderier.
Spetsar.
Färdigsydda
damunderkläder.
Dag- och natt-
skjortor,
vita o. kulörta
skjortor.
m. m.

Höstterm. bör-
jar 18 aug. **Stockholms Högre
Handelsläroverk.**

Björstedtska

Handelsinstitutet. Banklinje.

Handelsgymnasium. Mästersamuelsg. 19 B. Stockholm. R. 81 15. A. 120 58
2-, 1-, 1/2- o. 1/4-års-kurser. Intr. fr. lärov. o. folksk. Fackkurser förstud. Praktiska övn.
Fripl. Begär prosp. (redog.) Anmäl. dagl. Inackord. Platsförmedl. **Styrelsen.**

Handarbetslärarinnor.

Vikariat för läsåret 1920—1921 vid Slagsta seminarium. Ansökan
före 15 juli. Adress: Slagsta, Fittja.

Märta af Ekenstam, Konsthantverk, Malmö.

Utbildar konstintresserade unga flickor, med anlag för ritning och
helst med teknisk underbyggnad, till yrkesskickliga cicelörer.

Elfkullens Husmodersskola,

Jämshögby, börjar höstkursen den 24:de aug. Undervisning i enklare och
finare matlagning, bakning och konservering, vävning, knyppling samt
linne- och konstöm. Prospekt mot 30 öre.
SELMA GUSTAFSSON, Föreståndarinna.

PENSIONS FÖRSÄKRING

Allmänna Änke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner dels till efterlevande änkor och barn
dels ock till annan viss person oberoende av skyldskapsförhållande.

Inträde är öppet för varje svensk undersåte, som med avseende å hälsö-
tillstånd provas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan be-
tingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller
delvis genom revers eller ock årliga premier.

All vinst tillfaller de försäkrade i form av årlig tillväxt av pensionen
under den persons livstid som betingar pensionen. Pensionstillväxten
utgår med lägst 2 högst 5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet.
Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör åberopas.

STORKYRKOBRINKEN 11, STOCKHOLM

Institut Santé

Birger Jarlsгатan 62, hörnet av Rådmansgat.

Riks. 107 86, Allm. Vasa 88 36.

Håravfall och grått hår behandlas med gott resultat. Hår-
färgning, alla nyanser, vackert och varaktigt. Liktorner och
Kylskador botas fullständigt. Finnar, Fräcknar, och Pormaskar
borttagas enligt ny effektiv metod. Salvor med råd och bruks-
anvisning sändes diskret mot postföskott å kr. 7—10. Obs.!
Med varje rekvisition följer en intressant broschyr om hur man
håller sig frisk och ungdomlig och uppnår ett långt liv. Samt
om konsten att hålla sig så smal utan diet.

Svenska Tryckeriaktiebolaget, Stockholm 1920.